

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/22/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5906200762
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Snopčoková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:5906200762.39

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Snopčokovej a členov senátu JUDr. Jána Auxta a JUDr. Evy Dzurikovej, v právnej veci žalobcov: v 1. rade: A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. E. XXXX/XX, F. G., v 2. rade: H. E. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. X/X, žalobca v 2. rade zastúpený: AK JUDr. ŠKERDA, s.r.o., so sídlom Radlinského 1727/49, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 36 858 501, proti žalovaným: v 1. rade: A. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. XX, v 2. rade: J. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. XX, v 3. rade: H. K. L., E. E. M. N., so sídlom D. E. XXXX, XXX XX F. G., IČO: XX XXX XXX, zast. splnomocneným zástupcom: H. A. L., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, F. G., v 4. rade: H. A. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. XX, v 5. rade: H. E. N., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. E. XXXX/XX, žalovaní v 1., 2., 4., a 5. rade zast.: JUDr. Jozef Polák, advokát, AK Radlinského 1718, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 37 981 765, o uloženie povinnosti odovzdať kľúče od vstupnej brány, o uloženie povinnosti zdržať sa vytvárania prekážok znemožňujúcich výkon práv vyplývajúcich z vecného bremena, o uloženie povinnosti strpieť výkon práva prechodu, o zriadenie vecného bremena súdom, o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade a o odvolaní žalovaných v 1., 2., 4. a 5. rade proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20. 12. 2022 a o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade proti doplňujúcemu rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. RK-4C/33/2006 – 2686 zo dňa 12. 10. 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20. 12. 2022 vo výroku I. v spojení s doplniacim rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. RK-4C/33/2006 – 2686 zo dňa 12.10.2023 m e n í tak, že: súd zriaďuje v prospech vlastníkov garáže bez súpisného čísla postavenej na parcele KN-C č. XXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 26 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, právo zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúce z práva prechádzať po častiach parciel KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 248 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny a parcely KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 727 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny a parcely č. G. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, vyznačených červenými bodkočiarkami na označenom geometrickom pláne, vyhotovenom K. B. G., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18.08.2009 pod č. XX-XXX-XX/XXXX, úradne overenom Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009 obsiahnutom v znaleckom posudku znalca z odboru geodézie a kartografia K. B. G. č. XX/XXXX v spojení s jeho doplnením zo dňa 15.01.2010, ktoré sú súčasťou tohto rozsudku, a to jedným osobným motorovým vozidlom kedykoľvek s výnimkou doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. počas pracovných dní v kalendárnom týždni: pondelok, utorok, streda, štvrtok a piatok.
Žalobcovia v 1. a 2. rade s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť ako náhradu za zriadenie označeného vecného bremena súdom žalovanému v 1. rade a žalovanej v 2. rade ako manželom sumu 1.037,76 eur, žalovanému v 1. rade sumu 616,41 eur, žalovanej v 2. rade sumu 616,41 eur, žalovanej v 3. rade sumu 1.278,40 eur, žalovanému v 4. rade sumu 1.037,76 eur a žalovanej v 5. rade sumu 1.037,76 eur, a to všetko do troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku.

V ostatnej časti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade na zriadenie vecného bremena súd žalobu zamietal.

II. Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20. 12. 2022 v spojení s doplnčacím rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. RK-4C/33/2006 – 2686 zo dňa 12. 10. 2023 vo výroku V. potvrdzuje.

III. Odvolanie žalovaných 1., 2., 4. a 5. proti výrokom II. a III. rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20. 12. 2022 v spojení s doplnčacím rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. RK-4C/33/2006 – 2686 zo dňa 12. 10. 2023 odmieta.

IV. Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20. 12. 2022 v spojení s doplnčacím rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. RK-4C/33/2006 – 2686 zo dňa 12. 10. 2023 vo výrokoch VI. a VII. zrušuje a vec v tejto časti vraciá súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom Okresný súd Ružomberok zriadil v prospech vlastníkov garáže bez súpisného čísla postavenej na parcele KN-C č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 26 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, právo zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúce z práva prechádzať po častiach parciel KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny a parcely KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny a parcely č. G. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, vyznačených červenými bodkočiarkami na označenom geometrickom pláne, vyhotovenom K. B. G., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18.08.2009 pod č. XX-XXX-XX/XXXX, úradne overenom Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009 obsiahnutom v znaleckom posudku znalca z odboru geodézia a kartografia K. B. G. č. XX/XXXX v spojení s jeho doplnením zo dňa 15.01.2010, ktoré sú súčasťou tohto rozsudku, a to jedným osobným motorovým vozidlom kedykoľvek s výnimkou doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. počas nasledovných dní v kalendárnom týždni: pondelok, utorok, streda, štvrtok a piatok. Žalobcom v 1. a 2. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť ako náhradu za zriadenie označeného vecného bremena súdom žalovanému v 1. rade a žalovanej v 2. rade ako manželom sumu 1.037,76 Eur, žalovanému v 1. rade sumu 616,41 Eur, žalovanej v 2. rade sumu 616,41 Eur, žalovanej v 3. rade sumu 1.278,40 Eur, žalovanému v 4. rade sumu 1.037,76 Eur a žalovanej v 5. rade sumu 1.037,76 Eur, a to všetko do troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku (výrok I.).

1.1 Konanie o uloženie povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade odovzdať žalobcom kľúč od vstupnej brány nachádzajúcej sa na parcele KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², katastrálne územie F. G., zastavil (výrok II.).

1.2 Súd zastavil konanie o uloženie povinnosti žalovaným v 1., 2., 4. a 5. rade zdržať sa vytvárania prekážok znemožňujúcich výkon práv vyplývajúcich z vecného bremena na ploche zameranej geometrickým plánom vyhotoveným K. B. G., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18.08.2009 pod č. XX-XXX-XX/XXXX, úradne overeným Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku a vyznačenej červenou bodkočiarkou z pozemkov parc. KN-C č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m² a parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² katastrálne územie F. G., vlastníkom a užívateľom parc. KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 1112 m² parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 26 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 24 m², parc. KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 66 m² a parc. KN-C č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 366 m² a stavby garáže bez súpisného čísla postavenej na parcele KN-C č. XXX/X katastrálne územie F. G. (výrok III.).

1.3 Súd zastavil konanie o uloženie povinnosti žalovaným v 1., 2., a 5. rade strpieť zo strany vlastníkov a užívateľov parc. KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 1112 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastarané plochy a nádvoria o výmere 26 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 24 m², parc.

KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 66 m² a parc. KN-C č. XXX – zastavané plochy a nádvoria o výmere 366 m² a stavby garáže bez súpisného čísla postavené na parcele KN-C č. XXX/X katastrálne územie F. G. výkon práva prechodu pešo, príručnými vozíkmi, detskými kočíkmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami, osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami cez pozemky parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², parc. KNC č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m² a parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² katastrálne územie F. G. v rozsahu vyznačenom červenou bodkočiarkou na geometrickom pláne vyhotovenom K. B. G., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18.08.2009 pod č. XX-XXX- XX/XXXX, úradne overeným Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009, ktorý je súčasťou rozsudku (výrok IV.).

1.4 Súd zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006-1004 zo dňa 08.04.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co 312/2016- 1097 zo dňa 13.06.2016 v časti jeho výrokov II. a IV (výrok V.).

1.5 O trovách konania strán sporu rozhodol tak, že priznal žalovaným v 1., 2., 4. a 5. rade voči žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 %. Žalobcovia v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalovaným v 1., 2., 4. a 5. rade trovy konania spoločne a nerozdielne. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku rozhodnutím vydaným súdnym úradníkom. V pomere medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovanou v 3.rade žiadna zo strán sporu n e m á nárok na náhradu trov konania (výrok VI.).

1.6 Súd priznal štátu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 80 % voči žalobcom v 1. a 2. rade, ktoré sú žalobcovia v 1. a 2. rade povinní zaplatiť štátu spoločne a nerozdielne a v rozsahu 20 % voči žalovaným v 1. až 5. rade, ktoré sú žalovaní v 1. až 5. rade povinní zaplatiť štátu spoločne a nerozdielne. O výške náhrady trov konania štátu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku rozhodnutím vydaným súdnym úradníkom (výrok VII.).

1.7 Súd návrh žalobcov v 1. a 2. rade na prerušenie konania doručený súdu dňa 30.11.2021 zamietol (výrok VIII.).

1.8 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobcovia v 1. a 2. rade sa podanou žalobou domáhali voči žalovaným v 1. až 5. rade určenia, že v prospech vlastníkov parcely č. CKN XXX/X záhrady o výmere 1112 m², parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 24 m², parcely č. CKN XXX/X záhrady o výmere 66 m², parcely č. O. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 366 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 26 m² a stavby garáže bez súpisného čísla, postavené na parcele č. CKN XXX/X, zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, existuje právo zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúce z práva prechádzať po častiach parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny a parcely č. O. XXX/X ostatné plochy o výmere 741 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie F. G. na Okresnom úrade F. G., odbor katastrálny, na odporcov a vyznačených červenými bodkočiarkami na geometrickom pláne vyhotovenom K. B. G., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18.08.2009 pod č. XX-XXX-XX/XXXX, úradne overenom Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009, ktorý je súčasťou tohto rozsudku, a to pešo, príručnými vozíkmi, detskými kočíkmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami, osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami. Súd konštatoval, že vo veci tohto uplatneného nároku je konanie právoplatne skončené na základe čiastočného rozsudku súdu zo dňa 17.03.2016 č. k. 4C/33/2006 – 1017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.05.2019 č. k. 14Co/44/2019 – 1505, ktorým rozsudkom bola žaloba v tejto časti zamietnutá.

Súd ďalej konal a aj rozhodol o žalobe žalobcov, ktorou sa domáhali zriadenia práva zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúceho z práva prechádzať po častiach parciel uvedených v žalobe, a to tak, že zriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúceho z práva prechodu cez uvedené pozemky jedným motorovým vozidlom kedykoľvek, s výnimkou doby od 07:00 hodiny do 16:00 hodiny, počas dní v kalendárnom týždni: pondelok, utorok, streda, štvrtok a piatok. V ostatnej časti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade na zriadenie vecného bremena súd žalobu dopĺňujúcim rozsudkom zo dňa 12.10.2023 zamietol. Súd v rozsudku vo veci samej zo dňa 20.12.2022 v odôvodnení rozhodnutia na základe vykonaného dokazovania dospel k názoru, že prvá podmienka zriadenia práva cesty, ktorou je podmienka, že vlastník stavby nie je zároveň vlastníkom príľahlého pozemku v predmetnej veci splnená bola. Poukázal na to, že v konaní súd zistil, že stavba garáže vo vlastníctve žalobcov v 1. a 2. rade je obklopená aj pozemkami v ich vlastníctve, avšak žalobcovia v 1. a 2. rade v spore

tvrdili, že nemajú možnosť dostať sa cez ne k verejnej komunikácii. Na druhej strane žalovaní v 1., 2., 4. a 5. rade to namietali a tvrdili, že žalobcovia v 1. a 2. rade majú takú možnosť, a to jednak cez pozemky vo vlastníctve žalobcu v 1. rade v ich spodnej časti vybudovaním prístupu priamo na verejnú komunikáciu cez oporný múr, resp. cez tieto pozemky vo vlastníctve žalobcu v 1. rade v ich hornej časti vybudovaním prístupu na verejnú komunikáciu. Náhladom na katastrálnu mapu k predmetným pozemkom súd zistil, že pozemky vo vlastníctve žalobcov v ich dolnej časti síce susedia s verejnou komunikáciou L. D. E., avšak bolo zistené na základe obhliadky, oboznámenia s fotografiami, že na hranici je vybudovaný oporný múr na účely spevnenia svahovitého terénu. Tento oporný múr je vybudovaný na pozemku vo vlastníctve H. F. G. a je vo vlastníctve H. F. G.. Ide o nesporné skutočnosti. Žalobcovia v 1. a 2. rade v spore tvrdili, že tento oporný múr predstavuje prekážku v prístupe z garáže na verejnú komunikáciu a že z garáže majú prístup k verejnej komunikácii len po pozemkoch vo vlastníctve žalovaných v 1. až 5. rade, čo však už bolo medzi stranami sporné. Súd dospel k názoru, že aj druhá podmienka zriadenia práva cesty, a to že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak je splnená. Poukázal na to, že skutočnosť zabezpečenia prístupu vlastníka k stavbe inak, resp. nemožnosť tohto prístupu podľa názoru súdu bola v konaní preukázaná, a to nesúhlasným stanoviskom stavebného úradu, a to H. F. G. zo dňa 12.01.2009 (č.l. 344) a tiež nesúhlasným stanoviskom OR PZ F. G., ODI zo dňa 12.11.2008 (č.l. 308), ktoré bolo aktualizované nesúhlasným stanoviskom OR PZ F. G., ODI zo dňa 09.08.2019 (č.l. 2468), keď ako dôvody boli uvádzané narušenie statiky oporného múru pozdĺž miestnej komunikácie na ul. D. E., ohrozenie bezpečnosti cestnej premávky, nedodržanie dostatočných rozhladových pomerov pri výjazde na miestnu komunikáciu na ul. D. E., ktorá je jednou z najvyťaženejších miestnych komunikácií, a to najmä z ľavej strany od kruhového objazdu (premávka autobusu MHD, SAD), tiež je prístupovou miestnou komunikáciou do centra mesta z Ružomberka, došlo by k obmedzeniu plynulosti cestnej premávky, takýto výjazd by bol vybudovaný cca. 25 metrov od kruhového objazdu, čo je nepripustné podľa STN, priamo oproti vjazdu sa nachádza autobusová zastávka autobusu MHD. Na základe týchto dôkazov súd mal za to, že žalobcovia v 1. a 2. rade preukázali splnenie podmienok pre zriadenie vecného bremena súdom. Pokiaľ zo strany žalovaných bol predložený súdu dôkaz, a to odborné vyjadrenie súdneho znalca z odboru stavebníctvo, pozemné stavby, odhad hodnoty nehnuteľností K. J. B., súd sa stotožnil s názorom žalobcov v 1. a 2. rade, že tento bol oprávnený posudzovať záležitosť výlučne z technického hľadiska. Podľa názoru súdu, samotná možnosť vybudovať prístup ku garáži cez pozemky žalobcu v 1. rade z technického hľadiska nepostačuje, nakoľko vec je potrebné posudzovať aj z hľadiska ďalších kritérií, a to najmä bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a zachovania statiky oporného múra a tieto kritériá prístup cez pozemky vo vlastníctve žalobcu v 1. rade vylučujú. Z vyššie uvedeného dôvodu, podľa súdu bolo nadbytočné sa zaoberať otázkou výšky nákladov vybudovania takéhoto prístupu. Je ale nepochybné, že pokiaľ boli tvrdené tieto náklady žalobcom v 1. rade na základe komunikácie s dopravným inžinierom H. ešte pred rokom 2010 vo výške pol až trištvrte milióna slovenských korún, táto výška vzhľadom k inflačnému procesu a nárastu cien energií a materiálov aktuálne je ešte vyššia. Súd poukázal na to, že v zmysle judikatúry (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR R32/2006) vecné bremeno podľa ustanovenia § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka nemožno zriadiť aj v prípade ak zabezpečenie takého prístupu z verejnej komunikácie bude síce technicky možné, avšak náklady na jeho zriadenie budú objektívne také vysoké (budú mnohonásobne prevyšovať ujmu spôsobenú vlastníkovi cesty zriadením práva cesty), že ich vynaloženie nebude možné spravodlivo požadovať. Súd zdôraznil, že z právneho hľadiska vybudovanie prístupu z garáže cez oporný múr na verejnú komunikáciu nie je vôbec možné vzhľadom na nesúhlas H. F. G. ako vlastníka oporného múra a stavebného úradu a ORPZ F. G., Okresný dopravný inšpektorát. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaných 1., 2., 4. a 5., že žalobcovia mali predložiť projektovú dokumentáciu uvedeným orgánom pre účely vydania stanoviska, nakoľko závery vyplývajúce z oboch stanovísk sú jednoznačne nesúhlasné, nesúhlas je riadne odôvodnený - v prípade potreby predloženia projektovej dokumentácie zo strany uvedených orgánov štátnej správy či samosprávny pre účely posúdenia danej otázky by si takúto dokumentáciu od žiadateľa vyžiadali. Napokon súd uviedol, že nič nebránilo žalovaným vypracovať projektovú dokumentáciu a priložiť ju k vlastnej žiadosti na OR PZ F. G., ODI, ktorú podali, takýto spôsob obrany žalovaní nevyužili. K možnosti prístupu z garáže na verejnú komunikáciu z hornej časti pozemkov vo vlastníctve žalobcu v 1. rade súd mal za to, že ide o nové skutkové tvrdenia žalovaných v 1., 2., 4., 5. rade; k tomu predložili len kópiu katastrálnej mapy, avšak neuviedli žiadne bližšie skutkové tvrdenia k zabezpečeniu tohto prístupu k verejnej komunikácii, ktorý bol žalobcami namietaný, okrem iného aj s poukazom na svahovitosť terénu, nepredložili k tomu žiadne iné dôkazy. Naviac z predloženej mapy č. l. 2515 je zrejmé, že pozemky vo vlastníctve žalobcu v 1. rade s verejnou komunikáciou priamo nesusedia, v susedstve sa nachádzajú ďalšie pozemky, pričom nebolo preukázané, že cez tieto pozemky je možné zabezpečiť prístup žalobcov z garáže na

verejnú komunikáciu. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaných v 1., 2., 4., 5. rade, že nebolo ich povinnosťou v spore preukázať, že cesta cez iné pozemky je vhodnejšia ako cez pozemky v ich vlastníctve. Pokiaľ tvrdili žalovaní, že prístup cez pozemky vo vlastníctve žalobcu v 1. rade v ich dolnej či hornej časti je možný, čo bolo v konaní sporné (žalobcovia to namietali a tvrdili jediný možný prístup - cez pozemky vo vlastníctve žalovaných), ťažilo dôkazné bremeno ohľadom preukázania tohto ich tvrdenia žalovaných, ktorí však žiadne dôkazy k tomu nepredložili. Súd dospel k názoru, že žalobcovia v 1. a 2. rade preukázali splnenie podmienky neexistencie iného prístupu z garáže v ich vlastníctve na verejnú komunikáciu, ako cez predmetné pozemky vo vlastníctve žalovaných v 1. až 5. rade. Súd vzhľadom na vykonané dokazovanie dospel k názoru, že aj tretia podmienka zriadenia práva cesty, a to neexistencia okolností, ktoré zriadenie práva cesty vylučujú, v súdnej veci splnená bola. Zdôraznil, že zriadenie nevyhnutnej cesty predstavuje vážny zásah do práv vlastníka pozemku, preto je nevyhnutné porovnávať výhodu, ktorú cesta poskytuje vlastníkovi stavby s ujmom, ktorá by vznikla jej zriadením vlastníkovi zaťaženého pozemku. Súd musí zabezpečiť, aby stavbu bolo možné riadne užívať, ale aj to, aby zriadením cesty bol vlastník pozemku čo najmenej obmedzený. Preto možno zriadiť právo cesty v rozsahu objektívne zabezpečujúcom riadne užívanie stavby, aj keď nepôjde o užívanie komfortné. V tomto prípade bola podľa názoru súdu relevantná námietka neprimeraného obmedzenia žalovaného v 1. rade, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. O. XXX/X medzi budovami využíva na účely uskladnenia materiálu, keďže priestor spoločného dvora parc. č. O. XXX/X počas prevádzkových hodín mu to neumožňuje, preto bolo potrebné upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska, tak aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade, ako bolo deklarované právny zástupcom žalovaných 1., 2., 4., 5. rade na pojednávaní dňa 21.11.2022, t.j. od 7.00 hod. do 16.00 hod., bolo právo cesty vylúčené. Podľa názoru súdu, táto úprava v zásade zodpovedá aj úprave obsiahnutej v neodkladnom opatrení nariadenom na návrh žalobcov v 1. a 2. rade, doposiaľ trvala; súd mal za to, že je počas víkendov výhodnejšia pre žalobcov v 1. a 2. rade, neobmedzuje počet prejazdov denne mimo stanovenej doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. V rámci uvedeného časového intervalu má žalovaný v 1. rade vytvorený neobmedzený priestor ukladať si materiál medzi budovami, t.j. aj v priestore cesty, avšak mimo jeho rámec musí zabezpečiť, že prechod medzi budovami bude voľný, nakoľko materiál môže byť uskladnený už aj pred budovou prevádzky bez hrozby vzniku škody, keďže areál bude uzavretý, neprístupný verejnosti - hrozba poškodenia uskladneného materiálu z dôvodu pohybu zákazníkov prevádzky a parkovania vozidiel zákazníkov bude minimalizovaná. Podľa názoru súdu nepostačuje na kompenzovanie ujmy žalovaného v 1. rade primeraná odplata za zriadenie práva cesty, nakoľko ide o obmedzenie závažné, bolo potrebné kompenzovať to určitým diskomfortom pre vlastníkov garáže, ktorý však nie je v rozpore so samotným užívaním stavby garáže, a to parkovanie osobného motorového vozidla, keď podľa názoru súdu takýmto spôsobom možno užívanie garáže plnohodnotne zabezpečiť. Poukázal na to, že ide o zriadenie vecného bremena - práva cesty pre vlastníkov garáže, ktorá je určená na parkovanie jedného motorového vozidla, čo bolo v konaní nesporné, preto súd vymedzil rozsah vecného bremena aj týmto smerom, tzn. je možné prechádzať po ceste do garáže a z garáže cez pozemky žalovaných len jedným osobným motorovým vozidlom, ktoré v garáži bude parkovať, tým dôjde k riadnemu a účelnému využitiu tejto stavby. Ďalšie osobné motorové vozidlá tam prechádzať nemôžu, t.j. na účely zaparkovania na pozemku vo vlastníctve žalobcov či v prístrešku, pokiaľ v garáži už bude osobné motorové vozidlo zaparkované - v takom prípade nie je prípustný prechod po ceste ďalším osobným motorovým vozidlom. Úprava neodkladným opatrením na návrh žalobcov tomu v zásade zodpovedá, navyš v rozsudku nebolo stanovené konkrétne motorové vozidlo, ktorého prechod bude možný, na rozdiel od neodkladného opatrenia, nakoľko podľa názoru súdu nie je relevantné, aké konkrétne osobné motorové vozidlo, t.j. akej značky a evidenčného čísla bude v garáži parkovať. Súd v odôvodnení konštatoval, že príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá povolené nie sú, jednalo by sa o neprimerané obmedzenie pozemkov vo vlastníctve žalovaných. Hoci aj tieto veci možno v garáži uskladniť, nepredstavujú riadne naplnenie účelu užívania tejto stavby. Okrem toho vzhľadom na rozmery týchto vecí a rozmery prístupu, ktorým žalobcovia v 1. a 2. rade disponujú v opornom múre (spodná časť pozemkov vo vlastníctve žalobcu v 1. rade), prístup nepochybne pre príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá možno zabezpečiť cez existujúci vstup v opornom múre s drobnými stavebnými úpravami (napr. vybudovanie kolajničiek na schodisku). Súd poukázal na to, že pri kolízii dvoch práv je potrebné vždy hľadať určitú rovnováhu; s tým, že podľa názoru súdu takto upravený rozsah a obsah vecného bremena rovnováhu týchto dvoch práv zaručuje. Poukázal na to, že neoddeliteľnou súčasťou rozsudku je geometrický plán označený vo výroku rozsudku, ktorý presne vymedzuje, po ktorých častiach pozemkov vo vlastníctve žalovaných v 1. až 5. rade prechod bude viesť. Súd určil vo výroku rozsudku, že vecné bremeno sa vzťahuje v prospech vlastníka konkrétnej stavby, a to garáže (bez súpisného čísla postavenej na parc.

KN-C č. XXX/X, zapísané na LV č. XXXX nachádzajúce sa v k. ú. F. G.. Pokiaľ žalovaní 1., 2., 4., 5. namietali, že stavba garáže bola najprv tzv. čiernou stavbou postavenou bez stavebného povolenia, súd uviedol, že toto tvrdenie je pravdivé; poukázal na to, že stavebník však disponoval súhlasom vlastníka pozemkov s jeho prechodom cez pozemky ku svojej garáži, čo znamená, že jeho konanie bolo v súlade s dobrými mravmi. V čase nadobudnutia vlastníctva pozemkov žalovanými stavba garáže už bola zlegalizovaná. Vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcov v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka súd skúma splnenie hmotnoprávnych podmienok v zmysle tohto zákonného ustanovenia. Súd poukázal na judikatúru súdov, podľa ktorej zriadeniu cesty v zásade nebráni skutočnosť, že niekto kúpi stavbu bez zabezpečeného prístupu, keďže zabezpečenie užívania je vo všeobecnom záujme aj v záujme vlastníkov susedných nehnuteľností. Neužívaná a neudržiavaná stavba môže byť zdrojom ohrozenia pre susedov. Treba však skúmať dôvody, pre ktoré sa vlastník zbavil možnosti prístupu a či výkon jeho práva nie je v rozpore s dobrými mravmi. Súd sa vysporiadal s námietkou žalovaných v 1., 2., 4., 5. rade, ktorí poukazovali na skutočnosť, že v zmluvách, ktorými nadobúdali žalobcovia v 1. a 2. rade, resp. ich právni predchodcovia - pozemky parc. č. O. XXXX/X, parc. č. O. XXX/X, parc. č. O. XXX/X, v dohodnutej nižšej kúpnej cene za tieto pozemky je zohľadnené vybudovanie vlastného prístupu cez tieto pozemky z garáže k verejnej komunikácii, jedná sa o akúsi kompenzáciu, aby ostatné pozemky z areálu doliečovacieho zariadenia mohli byť odpredané novým vlastníkom bez obmedzenia, tak, že toto tvrdenie nie je ničím podložené, súd ho považoval za vykonštruované a účelové. Žiadne ustanovenie zmluvy, či žiadosti o odkúpenie pozemkov či inej komunikácie zo strany právnych predchodcov žalobcov v 1. a 2. rade voči vlastníkovi areálu doliečovacieho zariadenia takéto dojednanie neobsahuje. Súd poukázal na nasledovné kúpne zmluvy nachádzajúce sa v spise: Kúpna zmluva uzatvorená dňa 21.12.2001 medzi predávajúcim: SR zast. správcom majetku štátu Nemocnica s poliklinikou H. P. Q. A., F. G. a kupujúcimi: H. D. C. a manž. H. C., kde predmetom bol odplatný prevod pozemku B./X druh ostatné plochy o výmere 186 m², k.ú. F. G., Kúpna zmluva uzatvorená dňa 04.12.2003 medzi predávajúcim: Žilinský samosprávny kraj Žilina v správe Nemocnice s poliklinikou H. P. Q. A., F. G. a kupujúcimi: H. D. C. a manž. H. C., A. B. C., kde predmetom bol odplatný prevod pozemku B./X druh ostatné plochy o výmere 300 m², k.ú. F. G. odčlenený geometrický plánom č. XXXXXXXX-XXX/XXXX vyhotoveným dňa 22.07.2003 K. R. B., Kúpna zmluva uzatvorená dňa 15.11.2004 medzi predávajúcim: Žilinský samosprávny kraj Žilina v správe Nemocnice s poliklinikou H. P. Q. A., F. G. a kupujúcimi: H. D. C. a manž. H. C., A. B. C., kde predmetom bol odplatný prevod pozemku B./X druh ostatné plochy o výmere 145 m², k.ú. F. G. zobrazený geometrický plánom č. XXXXXXXX-XXX/XXXX vyhotoveným dňa 22.07.2003 K. R. B., ako aj Žiadosť o odpredaj pozemku zo dňa 06.11.2002 adresovaná H. D. C. a manž. H. C., A. B. C. Nemocnici s poliklinikou H. P. Q. A., F. G. o odpredaj nehnuteľností parc. č. O. XXX/X druh ostatné plochy o výmere 145 m² (ide o svahovitý terén, ochrana svojich pozemkov, prevencia zaburiňovania) a napokon Ponuka na odkúpenie prebytočného nehnuteľného majetku zo dňa 08.08.2003 adresovaná H. D. C. a manž. H. C., A. B. C. Nemocnici s poliklinikou H. P. Q. A., F. G. o odkúpenie nehnuteľností parc. č. O. XXX/X druh ostatné plochy o výmere 300 m² (svahovitý terén), ktorá obsahovala upozornenie, že okrem parcely, ktorú majú záujem odkúpiť prechádza prístupová cesta aj po zvyšných pozemkoch ponúkaných na predaj, ktorú cestu využívajú od roku 1964 prevažne na prejazd motorovými vozidlami a je to pritom jediná prístupová cesta, ktorou sa dá dostať na ich pozemky, pričom podľa dokladov, ktoré majú k dispozícii, prístup k jednotlivým domom nad oporným múrom po jeho výstavbe mal byť zabezpečený okrem iného aj po odpredávaných pozemkoch a bolo by vhodné, aby na uvedenú skutočnosť upozornili potencionálnych záujemcov o kúpu zvyšných ponúkaných pozemkov, aby neskôr nedošlo k nedorozumeniu. Podľa názoru súdu, len poukaz na výšku kúpnej ceny sám o sebe nepostačuje ustáliť záver k akému dospeli uvedení žalovaní. Okrem toho z postoja žalobcov v 1. a 2. rade, či ich právnych predchodcov v konaní vyplynulo pevné presvedčenie, že právo cesty cez pozemky vo vlastníctve žalovaných nadobudli titulom vydržania, preto nemožno u nich dôvodne predpokladať, že by súhlasili s vybudovaním prístupu cez pozemky v ich vlastníctve, čo bolo komplikované existenciou oporného múra v spodnej časti pozemkov a svahovitým terénom v hornej časti pozemkov. Dôkazy k uvedeným tvrdeniam žalovaných, ktoré žalobcovia popreli, predložené neboli. Ani z výsluchu svedka H. H. N. v konaní nič také nevyplývalo (zápisnica z pojednávania konaného dňa 18.09.2008). Dojednanie o kúpnej cene samo o sebe nie je spôsobilé preukázať tieto žalovanými tvrdené skutočnosti, nakoľko dojednanie kúpnej ceny môže zohľadňovať množstvo faktorov. Súd bol toho názoru, že skúmanie primeranosti kúpnej ceny, resp. jej súladu s právnymi predpismi je nad rámec predmetu tohto konania. K relevantnej otázke prechodu žalobcov v 1. a 2. rade, resp. ich právnych predchodcov cez predmetné pozemky areálu bývalého doliečovacieho zariadenia v čase realizácie prevodov vlastníctva nehnuteľností nachádzajúcich sa v tomto areáli bolo potrebné zaujať jednoznačný postoj, čím by došlo k vyjasneniu vzájomných stanovísk a prípadne aj prevencii tohto sporu. Preto

tvrdenie žalovaných v 1., 2., 4. a 5. rade o údajnej kompenzácii za vybudovanie prístupu cez pozemky vo vlastníctve žalobcov, resp. ich právnych predchodcov zníženou kúpnou cenou súd neakceptoval. Súd na základe vykonaných dôkazov dospel k záveru, že žalobcovia v 1. a 2. rade preukázali splnenie zákonných podmienok pre zriadenie vecného bremena súdom v rozsahu stanovenom výrokom I. rozsudku zo dňa 20.12.2022. Poukázal na to, že stanovenie náhrady - odplaty za zriadenie vecného bremena je hmotnoprávnou podmienkou na zriadenie práva cesty. Súd dospel k názoru, že v danom prípade sa jedná o obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných v 1. až 5. rade v nezanedbateľnom rozsahu - v súhrne sa obmedzenie dotýka plochy o výmere 192 m², čomu zodpovedá aj výška náhrady za toto obmedzenie, pričom pri určovaní jej výšky súd vychádzal z vypracovaného znaleckého posudku súdnej znalkyne K. D. G., F. G. č. XXX/XXXX č.l. 2242 v spojení s jeho doplnením č. 1 č. l. 2318. Žalovaní v 1., 2., 4., 5. rade tento znalecký posudok žiadnym spôsobom nenamietali, dokonca sami si priznali laxný prístup v tomto ohľade - prednes právneho zástupcu žalovaných v 1., 2., 4., 5. rade na pojednávaní dňa 21.11.2022 (nakoľko mali za to, že nie sú splnené hmotnoprávne podmienky pre jeho zriadenie súdom), namietali len jeho doplnenie č. 1, a to v samom závere konania na súde I. inštancie, avšak tieto námietky súd posúdil ako oneskorené a pre rozpor s princípom sudcovskej koncentrácie konania upraveným v ustanovení § 153 CSP k nim neprihliadol. V odôvodnení rozhodnutia sa vysporiadal s uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 21.11.2022, ktorým zamietol návrhy žalovaných 1., 2., 4., a 5. na vykonanie kontrolného znaleckého posudku znalkyne K. G., ako aj návrh na vypočutie znalkyne K. G. (a to podrobne v bodoch 37., 38., 39. a 40. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

Vec právne posúdil podľa § 151n ods. 1, 2, podľa § 151o ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka.

1.9 Vo vzťahu k výroku rozsudku pod bodom II. súd konštatoval, že došlo k späťvzatiu žaloby v uvedenej časti podaním žalobcov zo dňa 05.12.2017, súhlas so späťvzatím nebol daný zo strany žalovaných v 1., 2., 4., 5. rade. Žalovaný v 3. rade sa v lehote stanovenej vo výzve súdu obsahujúcej doložku v zmysle § 157 ods. 2 CSP, k čiastočnému späťvzatiu nevyjadril, teda má sa za to, že voči zastaveniu konania v danej časti nenamietal. Súd konanie v tejto časti zastavil aj napriek nesúhlasu žalovaných v 1., 2., 4., 5. rade v súlade s ustanovením § 145 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 146 ods. 1 CSP, keď mal za to, že žalovanými uvádzaný dôvod nesúhlasu - žalobcovia sa niekoľkonásobnými čiastočnými späťvzatiami a následnými návrhmi na pripustenie zmeny účastníkov konania na strane žalovaných, ako aj návrhmi na pripustenie zmeny žaloby snažia odstrániť alebo aspoň zahmlieť procesnú neprípustnosť a nedôvodnosť žaloby ako celku, nemožno považovať za vážny, nakoľko podľa názoru súdu okruh účastníkov konania, ako aj predmet sporu bol riadne ustálený, pričom dôvodnosť žaloby vyhodnotí súd po prejednaní veci v rozsudku.

1.10 Vo vzťahu k výrokom rozsudku pod bodmi III. a IV. súd konštatoval, že došlo k späťvzatiu žaloby v uvedenej časti podaním žalobcov zo dňa 12.10.2022, následne bol daný súhlas so späťvzatím na pojednávaní dňa 13.10.2022 všetkými žalovanými. Preto súd konanie v tejto časti zastavil v súlade s ustanovením § 145 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 146 ods. 1 CSP.

1.11 Vo vzťahu k výroku rozsudku pod bodom V. súd konštatoval, že výrok I. označeného uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia v znení:

I. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ sú povinní strpieť prechod syna žalobcu 1/ maloletého H. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. G., D. E. XXXX/XX pešo po nehnuteľnostiach v k. ú. F. G. a to po častiach parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 248 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 727 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² zapísanej na LV č. XXXX zodpovedajúcej ploche vyznačenej bodkočiarkami na geometrickom pláne K. B. G., znalca z odboru geodézie a kartografie, vyhotovenom dňa 18.08.2009 pod č. XX/-XXX-XX/XXXX úradne overeným vtedajšou Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009 tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť uznesenia s tým, že v danej časti predbežné opatrenie zanikne najneskôr právoplatnosťou kolaudačného rozhodnutia na povolenie užívania chodníka, ktorý bude vybudovaný pri opornom múre popri nehnuteľnostiach žalobcov a žalovaných s napojením na už existujúci chodník pri kruhovom objazde pri gymnáziu B. S. J. F. G., na ktorý vyúsťuje parc. KN-C č. XXX/X k. ú. F. G., zanikol v súlade s ustanovením § 333 CSP, t.j. uplynutím času, na ktorý bolo nariadené (vybudovanie chodníka).

1.12 Výrok III. uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia v znení:

III. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ sú povinní strpieť prejazd mechanizmov po nehnuteľnostiach v k. ú. F. G. a to po častiach parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 248 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 727 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² zapísanej na LV č. XXXX zodpovedajúcej ploche vyznačenej bodkočiarkami na geometrickom pláne K. B. G., znalca z odboru geodézie a kartografie, vyhotovenom dňa 18.08.2009 pod č. XX/-XXX-XX/XXXX úradne overeným vtedajšou Správou katastra

F. G. dňa 26.08.2009 tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť uznesenia a to v rozsahu potrebnom pre dovoz materiálu na výstavbu dreveného prístrešku a na vykonanie zemných prác na parc. KN-C č. XXX/X k. ú. F. G. potrebných pre prípravu pozemku na výstavbu dreveného prístrešku pri existujúcej garáži bez súp. čísla na parc. KN-C č. XXX/X k. ú. F. G. a na odvoz prebytočnej zeminy. Žalobca 1/ je povinný o zamýšľanom prechode mechanizmov za účelom výstavby prístrešku a urobena potrebných terénnych úprav vopred informovať žalovaného 1/ minimálne SMS správou alebo e-mailom najmenej 24 hodín pred zamýšľaným prechodom mechanizmov s tým, že maximálny počet prejazdov inými ako osobnými motorovými vozidlami v súvislosti s výstavbou prístrešku a realizáciou potrebných terénnych úprav je šesť prejazdov tam a späť, bol zrušený uznesením tunajšieho súdu pod č.k. 4C/33/2006-2167 zo dňa 22.04.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15Co 43/2021-2217 zo dňa 29.09.2021.

1.13 Výrok II. uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia v znení:

II. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ sú povinní strpieť prejazd žalobcu 1/ osobným motorovým vozidlom zn. E. T. EČ: F. XXX D. maximálne jeden krát denne tam a späť v čase od 7.30 do 8.30 hod. a od 16.00 do 18.00 hod. po nehnuteľnostiach v k. ú. F. G. a to po častiach parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² zapísanej na LV č. XXXX zodpovedajúcej ploche vyznačenej bodkočiarkami na geometrickom pláne K. B. G., znalca z odboru geodézie a kartografie, vyhotovenom dňa 18.08.2009 pod č. XX/-XXX-XX/XXXX úradne overeným vtedajšou Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009 tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť uznesenia a taktiež výrok IV. uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia v znení: Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ sú povinní v lehote 15 dní od nariadenia predbežného opatrenia odstrániť prekážky (veci, stavebný materiál a oplotenie) v časti pokiaľ tieto zasahujú do plochy parciel KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² zapísanej na LV č. XXXX k. ú. F. G. a KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m² zapísanej na LV č. XXXX k. ú. F. G. vyznačenej bodkočiarkami na geometrickom pláne K. B. G., znalca z odboru geodézie a kartografie, vyhotovenom dňa 18.08.2009 pod č. XX/-XXX-XX/XXXX úradne overeným vtedajšou Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009 tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť uznesenia, súd zrušil s poukazom na ustanovenie § 335 ods. 3 CSP, nakoľko konanie vo veci samej v časti uplatnených nárokov žalobcov pod bodom II., III., IV. bolo zastavené na základe čiastočného späťvzatia žaloby s prihliadnutím na rozhodnutie vo veci samej, ktorým súd zriadil vecné bremeno práva cesty a zároveň upravil jeho rozsah v nadväznosti na otváracie hodiny prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade, tzn. v danom čase otváracích hodín prevádzky sklenárstva je právo prechodu vylúčené a žalovaný v 1. rade v predmetnom priestore môže si uskladiť materiál a preto nie je potrebná úprava obsiahnutá v neodkladnom opatrení týkajúca sa povinnosti odstrániť prekážky.

1.14 Vo vzťahu k výroku pod bodom VI. súd rozhodol tak, že priznal nárok na náhradu trov konania žalovaným v 1., 2., 4., 5. rade voči žalobcom v 1., 2. rade v rozsahu 60%, a to v zmysle ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak mala strana úspech vo veci len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo v kombinácii s ustanovením § 256 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Súd vychádzal z počtu uplatnených nárokov žalobcami v 1. a 2. rade v tomto spore - 5 nárokov celkom, z tohto počtu žalobcovia boli úspešní len ohľadom jedného nároku - nárok pod bodom V., t.j. nárok na zriadenie vecného bremena súdom, kde súd žalobe vyhovel, teda ich procesný úspech je 20%. Ohľadom nároku na určenie existencie práva zodpovedajúce vecnému bremenu titulom vydržania - nárok pod bodom I. žaloba bola zamietnutá, t.j. ide o procesný neúspech žalobcov v 1. a 2. rade. A napokon pokiaľ žalobcovia v 1. a 2. rade vzali svoju žalobu späť ohľadom uplatnených nárokov pod bodom II., III. IV. v priebehu tohto sporu na základe vlastného rozhodnutia, pričom všetky tieto tri uplatnené nároky sa odvíjali od existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech vlastníkov garáže - právo prechodu titulom vydržania, takéto právo však neexistovalo, preto súd ustálil procesné zavinenie na strane žalobcov v 1. a 2. rade na zastavení konania u týchto troch uplatnených nárokov a v takom prípade patrí protistrane nárok na náhradu trov konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP v rozsahu aj týchto troch uplatnených nárokov. Teda žalovaní boli úspešní v spore v rozsahu 80%. Čistý procesný úspech žalovaných predstavuje rozdiel uvedených percentuálnych vyjadrení: 80% úspech žalovaných - 20% úspech žalobcov = 60% čistý procesný úspech žalovaných. Súd preto priznal žalovaným s výnimkou žalovaného v 3. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. a 2. rade. Súd vyslovil, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalovaným v 1.,2.,4.,5. rade trovy konania spoločne a nerozdielne vzhľadom na charakter spoločenstva žalobcov (nerozlučné).

1.15 V pomere medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovanou v 3.rade súd rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania, a to na základe súhlasného prejavu vôle týchto strán sporu, ktoré voči sebe navzájom náhradu trov konania neuplatňovali, osobitne s prihliadnutím k postoju žalovanej v 3. rade k uplatneným nárokom žalobcov v 1. a 2. rade.

1.16 Vo vzťahu k výroku pod bodom VII. súd zistil vznik trov štátu v tomto spore. Trovy štátu predstavujú svedočné, ktoré súd platil zo svojich rozpočtových prostriedkov vo výške 10,89 Eur č.l. 295 a 6,50 Eur č.l. 227,č.l. 1304 a tiež odmenu znalca č.l. 515 vo výške 96,30 Eur. Vzhľadom na výsledok tohto sporu, t.j. neúspech žalovaných v 1. až 5. rade v rozsahu 20% a neúspech žalobcov v 1. a 2. rade v rozsahu 80%, vrátane procesného zavinenia zastavenia konania u žalobcov v 1. a 2. rade, súd zaviazal žalobcov v 1. a 2. rade nahraďiť trovy štátu v rozsahu 80% spoločne a nerozdielne a žalovaných v 1. až 5. rade v rozsahu 20% spoločne a nerozdielne.

1.17 Vo vzťahu k výroku pod bodom VIII. súd konštatoval, že návrh žalobcov v 1. a 2. rade na prerušenie konania doručený súdu dňa 30.11.2021 zamietol, nakoľko mal za to, že napriek uvádzanému dôvodu - podanie ústavnej sťažnosti žalobcami v 1. a 2. rade, bolo možné v konaní pokračovať. Pokiaľ by aj rozhodnutím Ústavného súdu SR došlo prípadne k zrušeniu právoplatného rozhodnutia ohľadom časti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade pod bodom I., právny poriadok SR pozná prostriedky nápravy. Okrem toho ustanovenie § 164 CSP dáva súdu možnosť prerušiť konanie (nie povinnosť), ak neurobí iné vhodné opatrenia, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu alebo ak súd dal na také konanie podnet.

2. Súd prvej inštancie doplňujúcim rozsudkom č. k. RK-4C/33/2006 – 2686 zo dňa 12.10.2023 doplnil výrok I. rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20.12.2022 odsekom: V ostatnej časti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade na zriadenie vecného bremena súd žalobu zamietal. V odôvodnení rozhodnutia súd konštatoval, že mal z obsahu spisu preukázané, že v predmetnom spore sa žalobcovia o.i. domáhali, aby súd zriadil v prospech vlastníkov garáže bez súpisného čísla postavenej na parcele KN-C č. XXX/X, obec a katastrálne územie F. G. práva zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúce z práva prechádzať po častiach parciel KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248m² a parcely KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727m² a parcely č. KN-C XXX/X o výmere 741m², obec a katastrálne územie F. G., na žalovaných, vyznačených červenými bodkočiarkami na označenom geometrickom pláne, a to príručnými vozíkmi, jednostopovými motorovými vozidlami a osobnými motorovými vozidlami, a to za náhradu vo výške 5.624,39 Eur. Súd v rozsudku Okresného súdu Ružomberok č.k. 4C/33/2006-2549 zo dňa 20.12.2022 poukázal, že nebol viazaný návrhom žalobcov v 1. a 2. rade, keď konštatoval, že v predmetnom rozhodnutí sú obsiahnuté určité rozdiely oproti návrhu čo do rozsahu či obsahu zriadeného vecného bremena. Vychádzal z názoru, že vo vzťahu k výroku I. ide o konanie, v rámci ktorého súd nie je viazaný návrhom a ide o prípad, kedy z osobitného predpisu vyplýva určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami a súd usporiadal vzťah medzi stranami sporu spôsobom vyplývajúcim z ust. § 151o Občianskeho zákonníka, teda konštitutívnym rozhodnutím založil subjektívne práva a povinnosti. Následne v doplňujúcom rozsudku, v nadväznosti na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica č.k. 14Co/52/2023-2671 zo dňa 4.8.2023 súd konštatoval, že v prípade žaloby o zriadenie práva prechodu podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka ide o súkromnoprávnu žalobu sui generis neuvedenú v ustanovení § 137 CSP; nejde teda o žalobu na usporiadanie práv a povinností, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z právneho predpisu (§ 137 písm. b/ CSP), medzi ktoré patria žaloby založené na právnom dôvode, kedy z hmotného práva vyplýva, že súd má oprávnenie rozhodnúť, že existujúci právny vzťah medzi stranami modifikuje, t. j. mení jeho obsah (usporadúva ho), pričom táto zmena má za cieľ účelné užívanie majetkových práv v budúcnosti. Teda v prípadoch žaloby podľa § 137 písm. b/ CSP musí ísť v čase podania žaloby o existujúci vzťah medzi stranami predpokladaný hmotným právom a v prípade žaloby podľa § 151o ods. 3 OZ takýto právny vzťah medzi stranami v čase podania žaloby neexistuje, pretože má konštitutívne vzniknúť až na základe rozhodnutia súdu. Súd opätovne poukazoval, že zriadenie nevyhnutnej cesty predstavuje vážny zásah do práv vlastníka pozemku, preto je nevyhnutné porovnávať výhodu, ktorú cesta poskytuje vlastníkovi stavby s ujmom, ktorá by vznikla jej zriadením vlastníkovi zaťaženého pozemku. Súd musí zabezpečiť, aby stavbu bolo možné riadne užívať, ale aj to, aby zriadením cesty bol vlastník čo najmenej obmedzený. Preto možno zriadiť právo cesty v rozsahu objektívne zabezpečujúcim riadne užívanie stavby, aj keď nepôjde o užívanie komfortné. V tomto prípade súd považoval za relevantnú námietku neprimeraného obmedzenia žalovaného v 1. rade, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. CKN XXX/X medzi budovami využíva na účely uskladnenia materiálu, keďže priestor spoločného dvora parc. č. O. XXX/X počas prevádzkových hodín mu to neumožňuje, preto bolo potrebné

upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska, tak aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade, ako bolo deklarované právny zástupcom žalovaných 1., 2., 4., 5. rade na pojednávaní dňa 21.11.2022, t.j. od 7.00 hod. do 16.00 hod., bolo právo cesty vylúčené. Táto úprava v zásade zodpovedá aj úprave obsiahnutej v neodkladnom opatrení nariadenom na návrh žalobcov v 1. a 2. rade, doposiaľ trvala, dokonca súd má za to, že je počas víkendov výhodnejšia pre žalobcov v 1. a 2. rade v tom smere, že neobmedzuje počet prejazdov denne mimo stanovenej doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. V rámci uvedeného časového intervalu má žalovaný v 1. rade vytvorený neobmedzený priestor ukladať si materiál medzi budovami, t.j. aj v priestore cesty, avšak mimo jeho rámec musí zabezpečiť, že prechod medzi budovami bude voľný, nakoľko materiál môže byť uskladnený už aj pred budovou prevádzky bez hrozby vzniku škody, keďže areál bude uzavretý, neprístupný verejnosti - hrozba poškodenia uskladneného materiálu z dôvodu pohybu zákazníkov prevádzky a parkovania vozidiel zákazníkov bude minimalizovaná. Podľa názoru súdu nepostačuje na kompenzovanie ujmy žalovaného v 1. rade primeraná odplata za zriadenie práva cesty, nakoľko ide o obmedzenie závažné, bolo potrebné kompenzovať to určitým diskomfortom pre vlastníkov garáže, ktorý však nie je v rozpore so samotným užívaním stavby garáže, a to parkovanie osobného motorového vozidla, keď súd je toho názoru, že takýmto spôsobom možno užívanie garáže plnohodnotne zabezpečiť. Nakoľko ide o zriadenie vecného bremena - práva cesty pre vlastníkov garáže, ktorá je určená na parkovanie jedného motorového vozidla, čo bolo v konaní nesporné, preto súd vymedzil rozsah vecného bremena aj týmto smerom, tzn. je možné prechádzať po ceste do garáže a z garáže cez pozemky žalovaných len jedným osobným motorovým vozidlom, ktoré v garáži bude parkovať, tým dôjde k riadnemu a účelnému využitiu tejto stavby. Ďalšie osobné motorové vozidlá tam prechádzať nemôžu, t.j. na účely zaparkovania na pozemku vo vlastníctve žalobcov či v prístrešku, pokiaľ v garáži už bude osobné motorové vozidlo zaparkované - v takom prípade nie je prípustný prechod po ceste ďalším osobným motorovým vozidlom, navyše v rozsudku súd nestanovil konkrétne motorové vozidlo, ktorého prechod bude možný, nakoľko podľa názoru súdu nie je relevantné, aké konkrétne osobné motorové vozidlo, t.j. akej značky a evidenčného čísla bude v garáži parkovať. Príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá povolené nie sú, jednalo by sa o neprimerané obmedzenie pozemkov vo vlastníctve žalovaných. Hoci aj tieto veci možno v garáži uskladniť, nepredstavujú riadne naplnenie účelu užívania tejto stavby a okrem toho vzhľadom na rozmery týchto vecí a rozmery prístupu, ktorým žalobcovia v 1. a 2. rade disponujú v opornom múre (spodná časť pozemkov vo vlastníctve žalobcu v 1. rade), prístup nepochybne pre príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá možno zabezpečiť cez existujúci vstup v opornom múre s drobnými stavebnými úpravami (napr. vybudovanie koľajničiek na schodisku). V prevyšujúcej časti predmetného uplatneného nároku súd tento vyhodnotil ako nedôvodný. Súd osobitným výrokom v rozsudku Okresného súdu Ružomberok č.k. 4C/33/2006-2549 zo dňa 20.12.2022 nerozhodol o celom predmete konania, keď nároku žalobcov v 1. a 2. rade na zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu pozostávajúceho z práva prechádzať po častiach pozemkov vyznačených na geometrickom pláne, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku, a to príručnými vozíkmi, jednostopovými motorovými vozidlami a osobnými motorovými vozidlami v prospech vlastníkov stavby garáže bez súpisného čísla postavenej na pozemku parc. č. O. XXX/X v k.ú. F. G. za odplatu vyhovel len čiastočne čo do rozsahu a aj obsahu zriadeného vecného bremena, preto doplnujúcim rozsudkom doplnil výrok I. rozsudku Okresného súdu Ružomberok č.k. 4C/33/2006-2549 zo dňa 20.12.2022 tak, že v ostatnej časti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade na zriadenie vecného bremena súd žalobu zamietol.

3. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20.12.2022 podali odvolanie žalobcovia v 1. a 2. rade, a to proti výrokom I., V., VII. a proti časti výroku VI. rozsudku.

3.1 Vo vzťahu k odvolaniu voči výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie uviedli odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. V konkrétnostiach namietali, že súd prvej inštancie v prvom rozsudku zo dňa 12.03.2010 (v spise na č.l. 555) v plnom rozsahu akceptoval rozsah žalobcami navrhovaného vecného bremena, keď zriadil v prospech vlastníkov garáže právo zodpovedajúce vecnému bremenu, a to príručnými vozíkmi, jednostopovými motorovými vozidlami a osobnými motorovými vozidlami. Žalobcom nie je zrejmé, že by z následne vykonaného dokazovania vyplynula existencia nejakých konkrétnych skutkových okolností, ktoré by opodstatnene viedli k nutnosti „redukovania“ tohto nároku vo forme obmedzenia zriaďovaného vecného bremena, jednak z časového hľadiska, ale tiež aj z hľadiska foriem výkonu takéhoto práva. V ďalšom uvádzali zhodný existujúci stav už v roku 2010, ako v čase rozhodovania súdu prvej inštancie s tým, že k zmene súčasného stavu došlo akurát v tom, že plocha nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaných, ktorá mala asfaltový povrch, bola nedávno

nanovo vyasfaltovaná. Takmer na celej zvyšnej časti dotknutej žalobným petitom, ktorá bola dovtedy spevnená len štrkom, bola v druhej polovici roku 2020 žalovaným 1. vybudovaná betónová cesta, čomu predchádzali aj rozsiahlejšie terénne úpravy. Z funkčného usporiadania stavieb na pozemkoch žalovaných 1., 2., 4. a 5. a novovybudovanej betónovej cesty aj v mieste zriaďovaného vecného bremena vyplýva, že aj prechod okolo budovy sklenárstva dotýkajúci sa parcely KN-C č. XXX/X musí bývať voľný, aby sa k novopostavenému prístrešku, ktorý slúži na parkovanie minimálne dvoch áut, nachádzajúcemu sa pod rodinným domom žalovanej 5., súpisné č. XXXX, mohla dostať žalovaná 5. a jej manžel, ktorí viackrát dennodenne tento prejazd aj prechod peši realizujú a tiež, aby sa po tejto ceste mohol presúvať aj vysokozdvížný vozík a aby bol prístupný aj plechový sklad materiálu, ktorý vybudoval žalovaný 1. v roku 2021 na časti parcely KN-C č. XXX/X hneď za budovou sklenárstva, prakticky pri hranici s pozemkom žalobcu 1. Len plocha geometrickým plánom vymedzeného prejazdu v dĺžke necelých 1,2 m a šírke 3 m od konca betónovej cesty ku hranici z nehnuteľností žalovaných 1. a 2., predstavuje plochu slúžiacu výlučne na prejazd pre žalobcov a len v rozsahu tejto plochy žalobcovia uznávajú existenciu obmedzenia žalovaných 1. a 2., ako jej vlastníkov, a to pokiaľ ide o potencionálnu možnosť uskladňovania nejakých vecí na tejto (výmerou nepatrnej) ploche. Žalobcom nie je zrejme nutnosť súdom realizovaného obmedzenia zriaďovaného vecného bremena, čo súd odôvodnil len tým, aby mal žalovaný 1. možnosť si počas prevádzkových hodín sklenárstva uskladňovať aj v mieste zriaďovaného prejazdu materiál. Žalobcovia viackrát poukázali na to, že využitie potencionálnej možnosti uskladnenia akéhokoľvek materiálu v mieste prechodu, hoc aj len v čase prevádzkových hodín sklenárstva, by nevyhnutne spôsobilo obmedzenie samotnej rodiny žalovaného 1., predovšetkým žalovanej 5. – jeho dcéry s rodinou, ktorí opakovane vykonávajú prechody a prejazdy smerom do a z prístrešku. Súd akoby za základ ním uskutočneného obmedzenia vecného bremena, jeho nutnosti, zobral skutkové tvrdenie žalovaného 1. na pojednávaní dňa 21.11.2022, avšak nezobral vôbec na zreteľ následné skutkové tvrdenie žalobcu 1, keď žalobca uviedol aj to, že zriadenie vecného bremena neznamena, že by vlastník pozemku nemohol pozemok využívať, s poukazom, že už v súčasnosti sú vlastnícke vzťahy k zaťaženým pozemkom viacpočetné, a teda už oni sami medzi sebou sú obmedzovaní o to viac, že ide o areál určený na podnikateľské účely, ktorého časť je verejne prístupná.

Žalobca 1. doposiaľ mal na základe nariadeného neodkladného opatrenia možnosť vykonávať jedenkrát denne prejazd svojim autom tam a späť aj v čase od 7:30 do 8:30, spadajúceho do času prevádzkových hodín sklenárstva. Po tom, ako bola vybudovaná terajšia betónová cesta, ani raz nevznikol problém s realizáciou prejazdu v danom čase. Ak žalovaný 1. súčasne nechce obmedzovať ostatných spoluvlastníkov tým, že by v mieste zriaďovaného prechodu čokoľvek uskladňoval, zriadenie vecného bremena bez obmedzení oproti žalobnému petitu, by ho reálne obmedzovalo len v možnosti uskladňovania čohokoľvek na už uvádzanej nepatrnej časti parcely KN-C č. XXX/X o výmere cca. 3,6 m² pri hranici s pozemkom žalobcu 1., čo nemožno považovať za neakceptovateľnú mieru obmedzenia, ak súčasne ide o zriadenie vecného bremena za primeranú náhradu.

Žalobcom nie je zrejme, aký vplyv na „zmiernenie“ následkov obmedzenia vlastníkov zaťažených nehnuteľnosťí má mať podmienka súdu vyjadrená vo výroku I. možnosťou prechodu len jedným vozidlom, čím mal súd sledovať (podľa odôvodnenia) to, aby na pozemkoch žalobcov nebolo nikdy viac ako jedno vozidlo, a to preto, že garáž je stavebne určená na parkovanie jedného vozidla. Na rozsah faktického obmedzenia vlastníkov zaťažených nehnuteľnosťí totiž nemôže mať vplyv to, na ktorej strane prechodu (či na nehnuteľnostiach žalobcov alebo na miestnej komunikácii) sa budú nachádzať vozidlá žalobcov, ak súčasne má existovať (mimo určeného obmedzenia) neobmedzená možnosť prejazdu jedným vozidlom. Takéto vymedzenie spôsobuje bez rozumného dôvodu obmedzenie len vlastníkov garáže, v ktorej možno súčasne odparkovať jedno motorové vozidlo a okrem neho súčasne, hoc aj dve jednostopové vozidlá alebo príručné vozíky. Z akého rozumného dôvodu má byť zabránené žalobcom napr. v tom, aby jedno vozidlo odparkovali v garáži a ďalšie vozidlo odparkovali pred garážou, napr. za účelom vykonania svojpomocnej opravy a podobne. Takéto obmedzenie by dokonca mohlo viesť k nutnosti realizácie viacerých prejazdov oproti situácii, ak by takéto obmedzenie nebolo.

Žalobcovia namietali aj obmedzenie súdom zriadeného vecného bremena oproti žalobnému petitu aj čo do foriem prechodu, resp. prejazdu. Žalobcovia aktuálne nevlastnia jednostopové motorové vozidlá a ani v blízkej budúcnosti neplánujú ich kúpu. Keďže požadovaným vecným bremenom sledujú trvalé vyriešenie zabezpečenia prejazdu ku svojej garáži a aj pre možnosť, ak by si vo zjavne vzdialenejšej budúcnosti zakúpili akýkoľvek motocykel, aby aj týmto spôsobom mali zabezpečený prejazd ku garáži určenej na odparkovanie akýchkoľvek vozidiel. Žalobcovia si nedokážu predstaviť vybudovanie nájazdu na existujúcich schodoch, ktorý by zabezpečoval bezpečný presun po takom množstve schodov a ich šírke v priestore oporného múra do a z garáže, s čím by súčasne súvisela aj sťažená možnosť i zimnej údržby. Presun príručnými vozíkmi by si vyžadoval vybudovanie až dvoch nájazdov, čo by ešte viac

zúžilo plochu schodníc. Poukázali aj možný rozdielny rázvor kolies príručných vozíkov. Príručné vozíky, aj jednostopové motorové vozidlá, predstavujú také prepravné prostriedky, ktoré svojou šírkou umožňujú prechod, resp. prejazd cez zaťažené pozemky, súbežne aj s realizovaným prechodom alebo prejazdom ktoréhokoľvek žalovaného. Podľa žalobcov závery súdu, pre ktoré obmedzil žalobcami navrhovaný rozsah vecného bremena, neobstoja, sú v rozpore s vykonanými dôkazmi a došlo k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci.

Z dôvodu zriadenia vecného bremena v obmedzenom rozsahu vytýkali žalobcovia výšku určenej náhrady za zriadenie vecného bremena, keď podľa nich je táto výška vo väzbe na stanovený rozsah neprimerane vysoká. Žalobcovia znalcom určenú všeobecnú hodnotu vo výške 5.624,39 Eur akceptovali ako primeranú náhradu pre prípad zriadenia vecného bremena v nimi požadovanom rozsahu. Z dôvodu, že súd zriadil vecné bremeno v obmedzenejšom rozsahu, mala sa táto skutočnosť prejaviť aj na výške priznávanej náhrady. Súd vylúčil možnosť prejazdu v dňoch pondelok až piatok v čase od 07:00 hodiny do 16:00 hodiny, matematicky ide o vylúčenie v rozsahu 45 hodín z celkového počtu 168 hodín v kalendárnom týždni, čo percentuálne predstavuje vylúčenie v rozsahu 26,80 %. Ide o obmedzenie výlučne v dennom čase. Ak by sa za denný čas považoval úsek od 06:00 hodiny do 22:00 hodiny, šlo by v dňoch pondelok až piatok o vylúčenie prechodu v rozsahu viac ako 56 % z denného času, ak by sa zarátavali soboty a nedele, aj tak by rozsah obmedzenia v dennom čase predstavoval viac ako 40 %. Žalobcovia nepredpokladajú, že by na prejazd využívali nočný čas od 22:00 hodiny do 06:00 hodiny, ak áno, išlo by o celkom výnimočnú situáciu. Okrem časového obmedzenia došlo aj k obmedzeniu vlastníkov garáže tým, aby sa na pozemkoch žalobcov okolo garáže v určitom čase nenachádzalo viac ako jedno vozidlo, ďalej došlo k vylúčeniu možnosti prejazdu pre jednostopové vozidlá a prechodu s príručným vozíkom. Podľa žalobcov, výška primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena nemôže prevyšovať polovicu všeobecnej hodnoty určenej znalcom. Pre prípad, ak by došlo zo strany odvolacieho súdu k potvrdeniu rozsahu vecného bremena tak, ako je vymedzený vo výroku I. rozsudku súdu navrhli, aby odvolací súd zmenil jeho výrok I. ohľadne výšky náhrady za zriadenie vecného bremena tak, že žalobcovia 1. a 2. sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 1. a žalovanej 2. spolu sumu 518,88 Eur, žalovanému 1. sumu 808,20 Eur, žalovanej 2. sumu 808,20 Eur, žalovanej 3. sumu 639,20 Eur, žalovanému 4. sumu 518,80 Eur.

3.2 Dôvody odvolania voči výroku V., ktorým súd zrušil neodkladné opatrenie žalobcovia špecifikovali ustanovením § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. V konkrétnostiach uviedli, že výrokom V. súd rozhodol o zrušení neodkladného opatrenia v zostávajúcich – do súčasnosti účinných výrokoch II. a IV., odôvodniac tento postup tým, že ohľadne časti predmetu konania došlo k zastaveniu konania na základe čiastočných späťvzatí žaloby (výroky II. a IV. predmetného rozsudku) a tiež ohľadom rozhodnutia vo veci samej (výrok I.), ktorým súd zriadil vecné bremeno práva cesty. Uviedli, že odvolanie podávajú z dôvodu, že v prípade, ak bude podané žalovanými odvolanie voči výroku I. a žalobcovia by voči výroku V. nepodali odvolanie, uplynutím odvolacej lehoty by nadobudol výrok V. právoplatnosť a žalobcovia by stratili už i tak obmedzený prístup ku garáži vo forme prejazdu a minimálne do rozhodnutia odvolacieho súdu by nemali akýkoľvek právny podklad na prejazd ku svojej garáži. Navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnutý výrok V. tak, že ponecháva v platnosti výroky II. a IV. neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 1004 z 08.04.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/312/2016 – 1097 z 13.06.2016, a to až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu o uplatnenom nároku žalobcov na zriadenie vecného bremena práva cesty ku garáži žalobcov bez súpisného čísla postavenej na parc. KN-C č. XXX/X k. ú. F. G..

3.3 Žalobcovia ďalej podali odvolanie aj voči výroku VI., ktorým rozhodoval súd o náhrade trov konania, pričom odvolanie žalobcovia podali len vo vzťahu k časti výroku VI., ktorým súd priznal žalovaným 1., 2., 4. a 5. voči žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 %, namietajúc, že súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v pomere medzi žalobcami a žalovanými 1., 2., 4. a 5. vychádzal mechanicky z toho, že predmetom konania bolo päť nárokov, z ktorých každému priznal rovnakú váhu (20 %), čo bližšie nezdôvodnil. Odvolaním napadli stanovenie rovnakej váhy jednotlivým nárokom, s poukazom na to, že podstatnými nárokmi z celkového predmetu sporu bol jednak nárok, ktorým sa žalobcovia domáhali deklarovania existencie vecného bremena vo vymedzovanom rozsahu v prospech ich nehnuteľnosti nadobudnutého vydržaním a nárok, ktorým pre prípad, že by takéto právo nevzniklo žiadali zriadiť vecné bremeno podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Zostávajúce tri nároky, ktoré súviseli najmä s prvým uplatneným nárokom, prakticky neboli predmetom dokazovania, pričom poukazovali, že nárok, o ktorom bolo rozhodnuté výrokom II. rozsudku zobrali späť podaním zo dňa 04.12.2017. Ďalšie dva nároky, o ktorých súd rozhodol výrokmi III. a IV. boli zobrazené späť žalobcami podaním zo dňa 12.10.2022. Žalobcovia za adekvátne považujú, aby v prípade, že súd bude pri rozhodovaní o trovách konania postupovať v súlade s ustanovením § 255 a § 256 CSP, bola

stanovená ohľadne jednotlivých nárokov rozdielna „váha“ zohľadňujúca ich skutočný význam a súčasne aj to, ohľadne ktorých z nich bolo vykonávané dokazovanie. Navrhujú túto váhu stanoviť ohľadne nároku na určenie existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v rozsahu 40 %, ohľadne nároku na zriadenie vecného bremena v rozsahu 40 % ohľadne každého z troch ďalších nárokov, ktorých sa týkali čiastočné späťvzatia žaloby po 5 % a v rozsahu 5 % zohľadnený aj procesný nárok – nariadené predbežné opatrenie. Poukázali na to, že ohľadne nároku o určenie existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním, žalobcovia úspešní neboli. Ohľadne nároku na zriadenie vecného bremena v základe uplatneného nároku boli úspešní. Boli plne úspešní ohľadne nároku na nariadenie neodkladného opatrenia. Žalobcom možno pričítať procesné zavinenie na zastavenie konania ohľadne nárokov, o ktorých bolo rozhodnuté výrokmi III. a IV. predmetného rozsudku. Zastavenie konania v tej časti predmetu konania, o ktorom bolo rozhodnuté výrokom II. došlo výlučne z dôvodu správania žalovaných 1. a 2. Žalobcovia v konaní o uložení povinnosti žalovaným 1. a 2. (odovzdať žalobcom kľúče od vstupnej brány) zobrali žalobu späť podaním zo dňa 04.12.2017, čo zdôvodnili tým, že daná bránka sa už dlhší čas nezamyká, je otvorená aj bez potreby jej odomykania, pričom došlo k zmene stavu, ako pri podávaní návrhu. Poukázali, že žalovaní 1. a 2. uvádzaný dôvod doposiaľ nijakým spôsobom nerozporovali. Navrhli, aby odvolací súd o nároku na náhradu trov konania v pomere medzi žalobcami 1. a 2. a žalovanými 1., 2., 4. a 5. rozhodol s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. V prípade, že by odvolací súd vyhodnotil úspech žalovaných 1., 2., 4. a 5. vo väčšom rozsahu ako úspech žalobcov uviedli, že v danej veci existuje viacero okolností, ktoré naplňajú dôvody hodné osobitného zreteľa pre postup podľa § 257 CSP, a pre ktoré navrhujú, aby žalovaným 1., 2., 4. a 5. nárok na náhradu pomernej časti trov konania súd nepriznal. Žalobcovia za dôvody hodné osobitného zreteľa považovali, že dokazovanie preukázalo, že podaniu žaloby predchádzalo viac ako 35 ročné pokojné a nerušené využívanie predmetného prechodu zo strany pôvodných žalobcov 1. a 2. a ich rodinných príslušníkov. Nehnuteľnosti, aktuálne vlastnené žalobcami, včítane rodinného domu súpisné č. XXXX, postaveného koncom tridsiatych rokov, mali pôvodne plnohodnotný prístup z verejnej komunikácie, o ktorý prišli vďaka vyvlastneniu časti pozemkov ešte pôvodným vlastníkom v roku 1958, keď dôvodom vyvlastnenia bola výstavba novej cesty na ulici D. E.. K vybudovaniu prístupovej cesty zo strany pôvodných žalobcov 1. a 2. po predchádzajúcej dohode s riaditeľom OÚNZ F. G. došlo cez pozemky patriace štátu, ktorého predchádzajúcim konaním z roku 1958 aj vlastníci domu, teraz patriaceho žalobcovi 1., stratili prístup prejazdom na svoje nehnuteľnosti. Podaniu žaloby predchádzalo to, že žalovaný 1. dňa 24.06.2005 prvýkrát zabránil terajšiemu žalobcovi 2. v prejazde. Následne ešte cca. 2 mesiace umožňoval v obmedzenej miere rodine žalobcov potrebné prejazdy. Žalobcovia v snahe predísť súdnemu konaniu listom z 15.08.2005 vyzvali žalovaného 1., aby im umožnil prejazd, pričom sa mu žalobca 1. snažil vysvetliť genézu dovtedajšieho stavu. Žalovaný 1. svojím konaním z januára 2008 zmaril možnosť mimosúdneho riešenia veci. Žalobcovia, až dokým im v obmedzenom rozsahu bol umožnený prejazd nariadeným predbežným opatrením vydaným v roku 2016, nemali možnosť prístupu na svoje nehnuteľnosti dopravnými prostriedkami. Žalobcovia pôvodne ohľadne uplatneného nároku o určenie práva vecného bremena titulom vydržania, boli vo veci úspešní, ako to vyplýva z čiastočného rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 17.03.2016, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 03.10.2017, a ktorý bol zrušený uznesením NS SR zo dňa 16.10.2018.

3.4 Vo vzťahu k odvolacím dôvodom voči výroku VI., ktorým súd priznal štátu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 80 % voči žalobcom v 1. a 2. rade a v rozsahu 20 % voči žalovaným v 1. až 5. rade, žalobcovia poukázali na to, že na základe uznesenia Okresného súdu Ružomberok zo dňa 04.11.2009 č. k. 4C/33/2006 – 182, bolo uložené pôvodným žalobcom 1. až 3. zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 75,- Eur, ktorý žalobcovia zložili, z tohto preddavku bola hradená časť znalečného priznaného znalcovi K. H. R.. Pôvodní žalobcovia zložili aj ďalšiu zálohu vo výške 700,- Eur, z ktorej prevažná časť vo výške 543,15 Eur bola použitá na úhradu trov štátu súvisiacich s vyplateným znalečným znalcovi K. B. G. a zvyšok vo výške 156,85 Eur bol vrátený žalobcovi 1. Žalujúca strana už znášala náklady trov súdom nariadeného dokazovania a realizovaného ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v celkovej výške 618,15 Eur. Namietajú správnosť súdom určeného percenta, a akom by strany sporu mali na týchto nákladoch sa podieľať, keď podľa žalobcov pomer podieľania sa na náhrade nákladov trov štátu, by mal byť rovnaký (50 % vs. 50 %). Z okruhu žalovaných by sa tento nemal dotýkať žalovanej 3., ktorá v spore vystupovala len z dôvodu nerozlučného a súčasne núteného procesného spoločenstva s ohľadom na predmet konania, pričom táto zachovávala k tvrdeniam strán sporu neutrálny postoj a žalobcom nijakým spôsobom nebránila v prístupe na ich nehnuteľnosti. Okrem správneho určenia príslušného percenta, v akom by sa procesné strany podľa výsledku konania mali podieľať na náhrade trov štátu, musí takéto rozhodnutie zohľadňovať to, v akom rozsahu sa doposiaľ

procesné strany podieľali na nákladoch súvisiacich s vykonávaním dôkazov, ktorých vykonanie súd nariadil a aj určil ich výšku. Z odôvodnenia napadnutého výroku nevyplýva, že by sa súd vôbec zaoberal tým, akým spôsobom v doterajšom priebehu konania sa strany sporu pričínili na úhrade trov dokazovania nariadeného súdom. Z bodu 49. odôvodnenia rozsudku vyplýva, že doposiaľ zostali neuhradenými trovy štátu vzniknuté titulom vyplateného svedočného vo výške 10,89 Eur, 6,50 Eura a titulom vyplateného znalečného vo výške 96,30 Eur (spolu 113,69 Eur), čo predstavuje cca. 22 % zo sumy 618,15 Eur, ktorou doposiaľ na úhradu trov štátu prispeli žalobcovia. Navrhli, aby odvolací súd zmenil výrok VII. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že štátu prizná nárok na náhradu zostávajúcich neuhradených trov, výlučne voči žalovaným 1., 2., 4. a 5. spoločne a nerozdielne.

4. Žalovaní sa k odvolaniu žalobcov písomne nevyjadrili.

5. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20.12.2022 podali odvolanie aj žalovaní 1., 2., 4. a 5. Namietali, že by vlastník stavby garáže nebol vlastníkom príslušného pozemku a že by prístup vlastníka k stavbe nebolo možné zabezpečiť inak, tvrdiac, že uvedený názor súdu prvej inštancie je v rozpore s právnou praxou a so zistenými skutočnosťami. Súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Zistenia súdu uvedené v bode 27. odôvodnenia, keď súd ustálil, že žalobcovia majú prístup, s ktorým disponujú v opornom múre, kde prístup je daný pre príručné vozíky a jednostopové vozidlá, ktorý možno zabezpečiť cez existujúci vstup v opornom múre s drobnými stavebnými úpravami, namietali v tom, že uvedené zistenie súdu je v rozpore s vyhláseným výrokom, keď odvolatelia majú za to, že prístup je daný aj pre dvojstopové vozidlo, nielen pre jednostopové vozidlo. Tento prístup je možné zabezpečiť rozšírením existujúceho vstupu v opornom múre so stavebnými úpravami vo výške, ktoré ustálil aj žalobca v 1. rade, ktorý sa vyjadril na začiatku sporu, že by náklady predstavovali v prepočte sumu vo výške 25.000,- Eur. Namietali, že žalobcovia neboli dostatočne bdeli, nakoľko si nezabezpečili projekt na technické riešenie prízjazdovej cesty dvojstopovým vozidlom ku spornej garáži a neurobili všetky potrebné opatrenia, ktorými by preukázali, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. V tomto smere poukázali na stanovisko Dopravného inšpektorátu F. G. zo dňa 09.08.2019. Poukázali, že možnosť zrealizovať prístupovú cestu pre dvojstopové vozidlá cez pozemok žalobcu v 1. rade bola daná od začiatku vedenia sporu, pretože K. H., ako dopravný projektant, ustálil, že táto prístupová cesta je technicky možná, pričom technická možnosť bola preukázaná nielen stanoviskom dopravného projektanta, ale aj znalcom K. J. B., ktorý túto možnosť pripustil v odbornom posudku č. X/XXXX. Fotodokumentácia žalobcu v 1. rade poukazuje na možnosť rozšírenia prístupovej cesty až po garáž samotným dvojstopovým vozidlom. Súd bezdôvodne neuveril obrane žalovaných, ktorí poukazovali na to, že pozemky parc. č. XXX/X, parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X boli kupované za nižšiu cenu, ktorá zohľadňovala vybudovanie vlastného prístupu cez tieto pozemky z garáže k verejnej komunikácii. Žalobcovia potvrdili kúpnu cenu do 40,- Sk/m²; v Dolnom Kubíne v tejto lokalite mali pozemky obvyklú cenu 1.500,- Sk/m². Poukázali, že vlastníci pozemku KNC parc. č. XXX/X, H. G. a A. G., majú dlhodobo vybudovanú prízjazdovú cestu do dvora, ktorá skutočnosť preukazuje technickú a právnu možnosť vybudovania rozšíreného prízjazdu k spornej garáži v rozsahu, ako je to vybudované u najbližších susedov H. a A. G.. Fotodokumentácia z aplikácie Street View na adrese trvalého pobytu žalobcu 1. preukazuje, že postačuje rozšírenie existujúcej prístupovej cesty vo dvore žalobcu v 1. rade, ktoré je technicky možné s vynaložením nákladov maximálne 20.000,- Eur, čím sa dosiahne prístup až do garáže tak, ako to dosiahli susedia. Objektívne existuje prístup k hlavnej stavbe, t.j. k rodinnému domu a taktiež prístup ku spornej garáži žalobcov, a to z verejnej komunikácie. Súd v rozpore so súdnou praxou prijal pre žalobcov výhodnejšie riešenie, hoci podľa zistených okolností je možné technické riešenie rozšírením prístupu po vlastnom pozemku až k verejnej komunikácii. Zriadenie vecného bremena v prospech žalobcov by viedlo k porušeniu spravodlivého pomeru medzi výhodou, ktorú cesta poskytuje vlastníkom spornej garáže a ujmou, ktorá by vznikla zriadením cesty pre vlastníkov zaťažených nehnuteľnosťami, a to v prospech žalobcov. Žalovaný v 1. rade na pozemku, na ktorom je navrhnutá cesta, prevádzkuje ako živnostník sklenárstvo, sporný pozemok bol využívaný najmä ako skladisko sklenených tabúl a iného materiálu, ako aj dopravných prostriedkov. Poukázali na to, že žalobca v druhom rade je lekár s vykonávajúcou praxou v I., kde aj trvale býva s rodinou, pričom súd nebral ohľad na túto významnú skutkovú okolnosť a zriadil vecné bremeno aj v jeho prospech. Zriadenie vecného bremena jedným osobným motorovým vozidlom v prospech dvoch žalobcov vyvoláva výkladový problém. Súdom zriadené vecné bremeno je sporné, ťažko vykonateľné, je preto nezrozumiteľné; aj z toho dôvodu je potrebné takýto výrok zrušiť. Žalobca v 1. rade neosvedčil potrebu zriadiť vecné bremeno, pretože pre neho nie je potrebné zriaďovať prístup ku garáži po pozemkoch žalovaných, nakoľko túto garáž vôbec nevyužíva. Je len pasívnym dedičom. Inštitút

upravený v § 151o ods. 3 O.z. má riešiť len krajne nevyhnutné prípady a nemá spôsobovať výhodu spoluvlastníkovi spornej garáže. Skutočnosť, že prístup zriadený cez cudzí pozemok na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, môže byť pre žalobcov pohodlnejší alebo výhodnejší, alebo že by sa nezaobišiel bez stavebných úprav, nemá pre rozhodnutie súdu význam. Žalobcom svedčí vlastnícke právo k pozemkom parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X D. XXX/X, ktorých šírka spolu je cca. 10 m, cez ktoré majú možnosť prístupu ku stavbe na parc. č. XXX/X. Ide všetko o príľahlé pozemky, ktoré súvisia so stavbou spornej garáže. Okrem toho majú prístup ku garáži aj z opačnej strany cez príľahlé pozemky parc. č. XXX/X, XXX/X D. XXX/X, ktoré z opačnej strany smerujú ku verejnej komunikácii cesty označenej ako U.. Žalobcovia sa môžu domáhať zriadenia vecného bremena len v prípade, že preukážu, že prístup ku garáži nie je možné realizovať inak, t.j. cez svoje príľahlé pozemky. Právni predchodcovia žalobcu postupne rozširovali pozemok odkúpením od suseda z pravej strany v takom rozsahu, že šírka pozemku, ktorý má slúžiť ako príjazdová cesta, sa znásobila; najmä pozemky parc. č. XXX/X, parc. č. XXX/X, parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X, možno kvalifikovať ako príľahlé pozemky, na ktorých je technicky a právne možné uskutočniť príjazdovú cestu. V závere odvolania uvádzali, že odvolanie žalovaní odôvodňujú tým, že pre vydanie napadnutého rozhodnutia neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, čím sú založené odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, e/, f/ a h/, ktoré odvolacie dôvody však ďalej nešpecifikovali. Žalovaní navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, žalobu o zriadenie vecného bremena zamietol.

6. Žalobcovia v 1. a 2. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných 1., 2., 4. a 5. uviedli, že námietky žalovaných voči základu rozsudku sú účelové, popierajúce existujúcu realitu zrejmu zo žalobami predložených fotografií. K tvrdeniu žalovaných, že žalobca 1. doteraz nikdy neparkoval vozidlom v garáži, ktorú využíva ako sklad, predkladajú fotografiu vozidla žalobcu 1. zachytávajúcu jeho odparkovanie v garáži, vyhotovenú dňa 16.08.2022. Označené tvrdenie žalovaných vzťahujúce sa zrejme na obdobie od účinnosti neodkladného opatrenia až do súčasnosti, uvádzajú žalovaní prvýkrát až teraz, toto tvrdenie nie je pravdivé, súčasne zo strany žalovaných ide o neprípustnú novotu. Žalobca 1. vozidlo niekedy zaparkoval v garáži, niekedy v prístrešku alebo ho ponechal na betónovej ploche pred garážou. Pokiaľ žalobca 1. chce čokoľvek na svojich nehnuteľnostiach urobiť alebo opraviť, musí zabezpečovať presun potrebného materiálu na nehnuteľnosti od miestnej komunikácie, všetko je nútený vynosiť po schodoch. K námietke žalovaných o údajnej možnosti žalobcov zabezpečiť si prístup vozidlami na svoje nehnuteľnosti, a teda aj ku garáži cez existujúci vstup v opornom múre, poukázali na to, že vykonané dokazovanie preukázalo právnu nemožnosť vybudovania takéhoto prístupu, a to pre nesúhlasné stanovisko Mesta F. G. zo dňa 12.01.2009, ako vlastníka oporného múru a miestnej komunikácie na ulici D. E., ktoré je súčasne aj stavebným úradom, ako aj z dôvodu nesúhlasných stanovísk OR PZ Okresného dopravného inšpektorátu F. G. zo dňa 12.11.2008 a 09.08.2019. Okrem preukázanej právnej nemožnosti zriadenia príjazdu na nehnuteľnosti žalobcov z miestnej komunikácie cez oporný múr, náklady na technickú realizáciu by boli neúmerne vysoké, odhadnutá cena projektantom dopravných stavieb K. H., ktorého žalobca 1. kontaktoval dňa 18.09.2009 mala v tom čase predstavovať sumu 500.000 až 750.000,- Sk; s ohľadom na časový odstup by ich aktuálna výška bola viac ako raz tak vysoká. Opakovane poukázali na existujúcu judikatúru ohľadne vplyvu výšky nákladov na posudzovanie možnosti zriadenia vecného bremena, z ktorej vyplýva, že za splnenie predpokladu, že prístup nemožno zabezpečiť inak, sa považuje aj situácia, ak zaistenie prístupu by síce bolo technicky možné, ale náklady na jeho zriadenie by boli natoľko vysoké, že ich vynaloženie nebude možné po vlastníkoch stavby vyžadovať. Ak uvádzanými dôkazmi bola preukázaná právna nemožnosť zriadenia prístupu prejazdom na nehnuteľnosti žalobcov od miestnej komunikácie na ul. D. E. cez oporný múr, bolo na žalovaných, aby svoje tvrdenia o možnosti vybudovania takéhoto prístupu nielen z technického, ale aj z právneho hľadiska preukázali. K tvrdeniam žalovaných ohľadom toho, že výška kúpnych cien za nehnuteľnosti, ktoré odkupovali pôvodní žalobcovia 1. a 3., mala zohľadňovať vybudovanie vlastného prístupu, žalobcovia poukázali na správnosť záverov súdu k tejto otázke. K argumentácii žalovaných ohľadom prístupu susedov G. poukázali na vyjadrenie žalobcu 1/ na pojednávaní dňa 21.11.2022, z ktorého vyplýva, že daný prístup suseda G. bol vybudovaný v roku 1958, s posudzovaním otázky právnej možnosti zriadenia príjazdu na nehnuteľnosti žalobcov v súčasnosti nemá žiadny vecný súvis. K odvolacím tvrdeniam žalovaných, že objektívne existuje prístup

k rodinnému domu a garáži žalobcov, ale títo chcú žalobou získať len pre nich výhodnejšie riešenie, uviedli, že jediný možný prízjazdový prístup k nehnuteľnostiam žalobcov je objektívne možný len cez vymedzenú plochu priľahlých nehnuteľností vo vlastníctve žalovaných, a že aj v minulosti žalobcovia a ich predchodcovia využívali práve a len tento prízjazd k svojim nehnuteľnostiam, a to viac ako 35 rokov, keďže žiadny iný neexistoval a ani neexistuje. K žalovaným v odvolaní iba tvrdení a žiadanými dôkazmi nepodoporenú údajnú možnosť iného prístupu (nie z miestnej komunikácie na ul. D. E., ale z cesty U., predstavujúcej fakticky obchvat mesta) žalobcovia popierajú pravdivosť takýchto tvrdení, zo strany žalovaných ide o oneskorené skutkové tvrdenia uvádzané s odstupom viac ako štrnásť rokov, keď takéto tvrdenia začali prvýkrát tvrdiť až v podaní zo dňa 18.11.2022.

7. Žalovaní 1., 2., 4. a 5. v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov 1. a 2., ktorým sa vyjadrovali aj k odvolaniu žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Ružomberok zo dňa 31.01.2023 č. k. 4C/33/2006 – 2618, k vyjadreniu žalobcov vo vzťahu k podanému odvolaniu žalovanými uviedli, že zriadenie vecného bremena v prospech žalobcov by viedlo k porušeniu spravodlivého pomeru medzi výhodou, ktorú cesta poskytuje vlastníkom spornej garáže a ujmu, ktorá by vznikla zriadením cesty pre vlastníkov zaťažených pozemkov, a to celkom evidentne v prospech žalobcov. V ďalšom uvádzali niektoré skutočnosti, ktoré sú zhodné s tvrdeniami uvádzanými v podanom odvolaní žalovaných.

8. Žalobcovia 1. a 2. v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaných 1., 2., 4. a 5. uviedli, že žalobcovia popierajú pravdivosť tvrdení žalovaných o nemožnosti zriadenia vecného bremena vo forme prístupu ku garáži, pretože má existovať iné riešenie. K tvrdeniu, že žalobca 2., ako lekár v I., nepotrebuje zriadiť vecné bremeno uviedli, že na základe dohody žalobcov, garáž v súčasnosti dlhodobo užíva žalobca 1., ako jej väčšinový spoluvlastník. Žalobcovia sa nedomáhajú zriadenia vecného bremena in personam, ale in rem vo vzťahu ku predmetnej garáži ako nehnuteľnej stavbe a v takom prípade musia v spore z dôvodu nerozlučného a súčasne núteného spoločenstva vystupovať všetci aktuálni vlastníci (spoluvlastníci) garáže, napriek tomu, že túto využíva len niektorý z nich. V ďalšom zopakovali tvrdenia uvedené už v predchádzajúcom písomnom vyjadrení, resp. v podanom odvolaní žalobcami.

9. Žalobcovia v 1. a 2. rade podali odvolanie aj voči doplňujúcemu rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. RK – 4C/33/2006 – 2686 zo dňa 12.10.2023, pričom v podanom odvolaní uviedli odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP a v tomto odvolaní uviedli rovnaké odvolacie dôvody ako dôvody odvolania voči výroku I. rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20.12.2022 v podanom odvolaní žalobcov 1. a 2. zo dňa 02.01.2023. Z týchto dôvodov preto odvolací súd tieto dôvody odvolania v písomnom vyhotovení rozhodnutia ani opakovane neuvádza. Navyiac v podanom odvolaní proti doplňujúcemu rozsudku uviedli, že sa žalobca 1. nestretol s tým, aby súd pri zriaďovaní vecného bremena prístupu k stavbe stanovoval časové obmedzenia ako aj obmedzenia čo do druhu prostriedkov. Nevedia prečo súd vychádzal zo skutkového tvrdenia, ktoré deklaroval zástupca žalovaných na pojednávaní dňa 21.11.2022 ako potrebu uskladňovania materiálu medzi budovami počas prevádzkových hodín sklenárstva, pretože priestor spoločného dvora to v danom čase neumožňuje, keď toto skutkové tvrdenie bolo následne a včas popreté žalobcom 1.; súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s tým, čo v danej súvislosti tvrdila žalujúca strana. Od vybudovania betónovej cesty prechádzajúcej aj medzi budovami žalovaný 1. nevyužíval priestor tejto cesty na uskladňovanie materiálu, toľž tým spôsobom, že by to malo znemožňovať prejazd osobnými motorovými vozidlami po betónovej ceste. Skutkový záver súdu ohľadom „potreby“ žalovaného 1. uskladňovať materiál počas prevádzkových hodín sklenárstva na mieste vymedzeného prechodu nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Aj odstup času od vyhlásenia rozsudku do vyhlásenia doplňujúceho rozsudku (takmer 10 mesiacov) potvrdzuje tvrdenia žalujúcej strany; žalobca 1. nebol svedkom toho, aby v mieste prejazdu bol uskladnený nejaký materiál tým spôsobom, že by tento zabraňoval v možnosti prejazdu vozidlom. Na uvedené poukazoval žalobca 1. v písomnom stanovisku, ktoré bolo prečítané na pojednávaní dňa 12.10.2023 pred vyhlásením doplňujúceho rozsudku. Na ďalšiu novú skutočnosť nastalú v danom medziobdobí poukázal žalobca 1. na to, že žalovaný 1. vybudoval novú dvojgaráž ústiacu na parcelu KNC č. XXX/X, žalovanému 1. tak pribudol ďalší, nie malý, priestor, či už na odparkovanie vozidiel alebo uskladnenie materiálu. Žalovaný 1. má tiež k dispozícii voľnú plochu aj z opačnej strany budovy sklenárstva, kde na malej časti má vytvorené parkovacie miesta a zvyšná časť predstavuje trávnatý porast. Tvrdená potreba využitia prechodu medzi budovami ako skladového priestoru, ktoré súd prebral ako dôvod pre obmedzenie zriadeného práva cesty je účelovo uvádzaným a nijako nepreukázaným tvrdením, ktoré je v priamom rozpore so skutočným účelom danej plochy. Vecné bremeno v rozsahu, v akom bolo zriadené obmedzuje žalobcov v tom, že bez rozumného dôvodu nemôžu využívať ním

zriadený prejazd vtedy, keď to potrebujú, ale len v čase, kedy tak môžu podľa rozhodnutia súdu urobiť, keď napr. tak nemôžu urobiť ani v pracovné dni, ktoré sú dňami pracovného pokoja. Vo zvyšku uvádzali skutočnosti obdobné ako v odvolaní zo dňa 02.01.2023 vo vzťahu k výroku I. rozsudku súdu zo dňa 20.12.2022. Navrhli rozsudok súdu zmeniť a žalobe vyhovieť.

10. Žalovaní 1., 2., 4., 5. v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedli, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a je presvedčivý. Je potrebné rozhodnúť aj o základe tak, že žaloba je v celom rozsahu nedôvodná. Právo cesty nie je možné súdom zriadiť v danom prípade, pretože existujúca súdna prax podrobne vysvetľuje, že právo cesty možno zriadiť len výnimočne, a to v prípade, že nie je iné riešenie. Zriadenie vecného bremena by viedlo k porušeniu spravodlivého pomeru medzi výhodou, ktorú cesta poskytuje vlastníkom spornej garáže a ujmou, ktorá by zriadením cesty pre vlastníkov zaťažených pozemkov vznikla, a to evidentne v prospech žalobcov. Opakovane uviedli, že žalovaný 1. prevádzkuje na pozemku sklenárstvo, pozemok bol využívaný najmä ako skladisko sklenených tabúľ a iného materiálu a využíva sa aj na parkovanie dopravných prostriedkov. Žalobca 2. ako lekár v I. nepotrebuje zriadiť vecné bremeno. Garáž bola postavená ako čierna stavba. Pri realizácii stavby stavebník vedel, že prístup ku garáži je komplikovanejší a v čase realizácie stavby existoval prístup ku garáži z hlavnej cesty len jedностopovými vozidlami a napriek tomu garáž postavil na čierne. V súčasnosti je možné realizovať prístupovú cestu z hlavnej cesty tak, ako prístup uskutočnil sused žalobcov z ľavej strany. Žalobcovia majú dostatočnú šírku pozemku na vytvorenie prístupu ku garáži, pozemky súvisia so stavbou garáže a žalobca 1. účelovo nezrealizoval prístupovú cestu po vlastných pozemkoch, ale sa spoliehal na to, že súd potvrdí vznik vecného bremena vydržaním a pokiaľ sa mu na súde nepodarilo preukázať vydržanie, rozhodol sa alternovať petiu žaloby s poukazaním na ustanovenie § 151o ods. 3 OZ. Súdna prax neumožňuje zriadenie vecného bremena formou práva cesty, pokiaľ je možné stavebnými úpravami dosiahnuť prístup z hlavnej cesty.

11. Žalobcovia 1. a 2. v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaných 1., 2., 4. a 5. uviedli, že žalovaní v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov uvádzali všeobecné frázy a bez konkrétnych argumentov uvádzajú, že zriadenie vecného bremena v prospech žalobcov by viedlo k porušeniu spravodlivého pomeru medzi výhodou na strane vlastníkov spornej garáže a ujmou, ktorá by vznikla pre vlastníkov zaťažených pozemkov. Žalobcovia preto v podrobnostiach poukazujú na obsah svojho odvolania voči dopĺňujúcemu rozsudku ako aj obsah odvolania zo dňa 02.01.2023, ktorých sa pridriavajú. Predmetom sporu je zriadenie vecného bremena in rem a nie in personam, preto tvrdenie vo vzťahu k žalobcovi 2. je bezpredmetné. Žalovaní v rozpore s existujúcou realitou uvádzajú, že žalobcovia majú možnosť zriadenia prístupu ku predmetnej garáži aj iným spôsobom, hoci preukázateľne iná možnosť z právneho hľadiska nie je.

12. Žalovaní 1., 2., 4. a 5. v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedli, že z leteckej snímky je zrejmé, že žalobcovia majú možnosť zriadiť prístup ku garáži iným spôsobom, avšak žalobca 1. sa snaží zahmlieť realitu a vnáša do toho právne špekulácie. Súčasne z fotografie zo Street View vyplýva, že hranica pozemku žalobcov je až po drevený elektrický stĺp, po ktorý je možné realizovať prístupovú cestu. Žalobca 1. sa vyhovára na podporný múr, ktorý patrí mestu, neprejavil však žiadnu snahu, aby mohol vytvoriť prístupovú cestu zrušením podporného múru tak, ako to urobil majiteľ susedného domu. Sused dokázal sprístupniť cestu ku garáži priamo na hlavnú cestu a nie je dôvod, aby žalobca 1. mal výnimku. Mesto F. G. nikdy nebránilo majiteľovi pozemku XXXX/XX, aby prechádzal cez mestský pozemok vpredu a cez chodník na hlavnú cestu.

13. Žalobcovia 1. a 2. v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaných 1., 2., 4. a 5. uviedli, že žalovanými predložené snímky nepreukazujú nič iné, čo by neexistovalo aj v čase rozhodovania prvostupňového súdu a súčasne nepreukazujú (nepotvrdzujú) žalovanými uvádzané tvrdenia. K tvrdeniu, že sused G. si dokázal sprístupniť cestu ku garáži priamo na hlavnú cestu uviedol žalobca 1., že jeho sused G. vo svojom dvore, do ktorého vedie žalovanými uvádzaný prístup nemá postavenú žiadnu garáž a ani v minulosti sa tam nenachádzala akákoľvek garáž, nenachádza sa tam ani iný zakrytý priestor spôsobilý na parkovanie akéhokoľvek auta. Širší vstup k nehnuteľnostiam, ktoré v súčasnosti vlastní p. G. bol vybudovaný v existujúcich parametroch (včítane šírky) už počas výstavby múra v roku 1959 a nebol budovaný ako vstup pre príjazd áut, ale výlučne za účelom, aby vtedajší majiteľ, ktorý gazdovoval sa mohol s vozom dostať do dvora ku maštali (za tým účelom mal na dvore navijak s lanom na vyťahovanie voza do dvora). Žalovaní sa snažia navodiť dojem, že vstup k nehnuteľnostiam p. G. v parametroch v akých existuje, mal byť robený – rozšírený na existujúci stav a zrejme aj so súhlasom Mesta F.

G. niekedy dostatočne, čo pravdivé nie je. E. G. svojimi viacerými autami parkuje vždy pred svojim domom na rezidentských parkovacích miestach, na parkovanie áut nevyužíva ani nevyužíval svoj dvor. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva existencia minimálne dvoch samostatných dôvodov, pre ktoré je právne nemožné, aby si žalobcovia mohli vybudovať prístup k svojim nehnuteľnostiam, ktorý by bol vhodný pre príjazd autami. Ide o nesúhlas Mesta F. G. ako vlastníka oporného múru, včítane pozemku pod ním vlastniaceho taktiež chodník pred múrom aj miestnu komunikáciu na L. D. E. spolu s pozemkami pod nimi, keď mesto je súčasne aj stavebným úradom. Ďalším dôvodom právnej nemožnosti vybudovania prístupu je nesúhlasné stanovisko OR PZ F. G., Okresného dopravného inšpektorátu. Vo zvyšku uvádzali tvrdenia rovnaké ako v predchádzajúcich písomných vyjadreniach, resp. v podaných odvolaniach.

14. Odvolací súd na úvod poznamenáva, že v dôsledku prijatia zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov s účinnosťou od 01.06.2023 prešiel v priebehu konania výkon súdnictva z Okresného súdu Ružomberok na Okresný súd Liptovský Mikuláš, pracovisko Ružomberok, ktorý v prejednávanej veci ďalej realizuje výkon súdnictva v postavení súdu prvej inštancie.

15. V dôsledku odvolania žalobcu v 1. a 2. rade a žalovaných 1., 2., 4. a 5. krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie stranami sporu bolo podané včas oprávnenou stranou proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa, vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario, keď odvolací súd podľa § 219 ods. 3 CSP a za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Krajského súdu v Banskej Bystrici v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, pričom vo veci nebolo potrebné nariaďovať pojednávanie v zmysle § 385 ods. 1 CSP z dôvodu, že nebolo potrebné zopakovať dokazovanie alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem, rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, keďže prejednaním veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade je čiastočne dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v dôsledku čiastočne nesprávneho posúdenia veci pri viazanosti skutkovým stavom tak ho zistil súd prvej inštancie nie je možné potvrdiť a ani zrušiť. Odvolanie žalovaných 1., 2., 4., a 5. proti výroku I. odvolací súd za dôvodné nepovažoval.

16. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

17. Odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade proti výroku V. odvolací súd nepovažoval za dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. potvrdil.

18. Preskúmaním závislých výrokov, a to výrokov VI. a VII., ktoré boli napadnuté aj odvolaním obidvoch strán sporu, odvolací súd postupom v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Odvolanie žalovaných 1., 2., 4. a 5. proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd postupom v zmysle § 386 písm. d/ CSP odmietol z dôvodu, že odvolanie žalovaných proti výrokom II. a III. nespĺňalo náležitosti riadneho odvolania, keď odvolanie žalovaných vo vzťahu k týmto výrokom neobsahovalo žiadne odvolacie dôvody.

20. Na základe podaného odvolania žalobcov v 1. a 2. rade a žalovaných 1., 2., 4. a 5. voči výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie tak v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP, po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval skutkový stav veci správne, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP, rozhodnutie náležite odôvodnil, keď odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP. Je potrebné zdôrazniť, že ako žalobcovia, tak aj žalovaní, ako odvolatelia, v podanom odvolaní neuviedli žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé, a to s výnimkou odvolacej

námietky žalobcov 1. a 2. vo vzťahu k rozsahu zriadenia vecného bremena aj počas pracovných dní, ktoré sú dňami pracovného pokoja, vyvodíť nad rámec zmeny, ktorú vykonal odvolací súd práve vo vzťahu k dňom, ktoré sú počas pracovného týždňa dňami pracovného voľna a štátnymi sviatkami, zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, nežiadali ani doplniť dokazovanie za podmienok stanovených ustanovením § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré nemohli byť bez ich viny prezentované v prvoinštančnom konaní. Odvolací súd preto pri rozhodovaní vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, pričom neboli naplnené procesné predpoklady dopĺňovať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3 v spojení s ustanovením § 366 CSP). S prihliadnutím na rozsah odvolania žalobcov v 1. a 2. rade a odvolacie dôvody uvedené v ich odvolaní, odvolací súd konštatuje, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie žalobcov 1. a 2. je čiastočne dôvodné, avšak iba v časti odvolacej námietky, ktorou namietali proti dopĺňujúcemu rozsudku obmedzenie zriadeného práva prechodu v pracovné dni, ktoré sú dňami pracovného pokoja. V ostatnej časti odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade voči výroku I. dôvodné nie je, a preto mu nemožno vyhovieť. V prevyšujúcej časti vo vzťahu k výroku I. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje v celom rozsahu za vecne správne. Rovnako preskúmaním veci odvolací súd nepovažuje za dôvodné ani odvolanie žalovaných 1., 2., 4. a 5. proti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie.

20.1 Vo vzťahu k výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd zriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu v rozsahu, ktorý je vymedzený vo výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom, ktorým súd doplnil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 20.12.2022 tak, že v ostatnej časti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade na zriadenie vecného bremena súd žalobu zamietol, ako aj vo vzťahu k výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o povinnosti žalobcov zaplatiť náhradu za zriadenie označeného vecného bremena žalovaným v 1. až 5. rade, s prihliadnutím na odvolanie žalobcov voči výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie a dopĺňaciemu rozsudku a odvolanie žalovaných voči výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd k najzásadnejším odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

20.2 K odvolacej námietke žalobcov v 1. a 2. rade, pokiaľ namietali, že im nie je zrejmé, že by z následne vykonaného dokazovania oproti dokazovaniu, ktoré bolo vykonané súdom v štádiu pred prvým meritórnym rozhodnutím predmetnej veci rozsudkom zo dňa 12.03.2010 vyplynula existencia nejakých skutkových okolností, ktoré by opodstatnene viedli k nutnosti „redukovania“ tohto nároku vo forme obmedzenia zriaďovaného vecného bremena jednak z časového hľadiska a tiež z hľadiska foriem výkonu takéhoto práva odvolací súd uvádza, že túto odvolaciu námietku nemožno považovať za relevantnú. Je nepochybné, že súd prvej inštancie o žalobe žalobcov, ktorou sa domáhali zriadenia práva vecného bremena rozhodol rozsudkom naposledy dňa 20.12.2022 na základe zisteného skutkového stavu, ktorý v odôvodnení rozhodnutia aj náležite uviedol. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 215 ods. 1 a 2 CSP, podľa ktorého súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona. Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté (§ 217 ods. 1 CSP). Odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku, z ktorého je zrejmé vykonanie dokazovania, okrem iného aj výsluchom žalovaného v 1. rade. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že žalovaní v 1., 2., 4. a 5. rade vyjadrili nesúhlas s uplatneným nárokom žalobcov, pričom okrem iného ich obrana spočívala v poukaze na neprimerané obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných 1., 2., 4. a 5. v porovnaní s výhodou pre žalobcov 1. a 2. osobitne s prihliadnutím ku skutočnosti výkonu podnikateľskej činnosti žalovaným 1. na predmetných pozemkoch, a to prevádzka sklenárstva. Je teda zrejmé, že súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 20.12.2022 rozhodoval na základe zisteného skutkového stavu v konaní, ktorý bol zistený v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu zo dňa 20.12.2022. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je nepochybné zrejmé, že práve táto okolnosť viedla súd k zriadeniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v rozsahu, ako to určil súd prvej inštancie vo výroku rozsudku zo dňa 20.12.2022, čo nepochybné vyplýva z odôvodnenia rozsudku, konkrétne z bodu 25. rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď podľa názoru súdu je relevantná námietka neprimeraného obmedzenia žalovaného v 1. rade, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. O. XXX/X medzi budovami využíva na uskladnenia materiálu, keďže priestor spoločného dvora parc. č. O. XXX/X počas prevádzkových hodín mu to neumožňuje. Správne súd prvej inštancie dospel k záveru, že bolo potrebné upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska tak, aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade, t.j. od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny bolo právo cesty vylúčené. V tomto smere odvolací súd uvádza, a to vzhľadom k výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým zmenil výrok I. čiastočne, že aj z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nepochybné vyplýva, že súd prvej inštancie mienil obmedziť rozsah zriadeného práva cesty z časového

hľadiska viažúci sa k dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva, avšak dostatočne nezohľadnil skutočnosť, že toto obmedzenie sa nemá týkať aj kalendárnych dní spadajúcich do pracovných dní, t.j. pondelok až piatok v prípade, že na tieto dni prípadne štátny sviatok, resp. deň pracovného voľna. Odvolací súd uvádza, že pracovný deň je každý kalendárny deň s výnimkou víkendov (v Slovenskej republike je to sobota a nedeľa), štátnych sviatkov a dní pracovného voľna. Z týchto dôvodov preto odvolací súd aj zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že časové obmedzenie od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny sa vzťahuje len na pracovné dni.

S prihliadnutím na odvoláciu námietku žalobcov je nutné konštatovať, že z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že súd pristúpil k obmedzeniu vecného bremena z časového hľadiska práve na základe zisteného skutkového stavu, a to aj výsluchom žalovaného 1. na pojednávaní dňa 21.11.2022. Nemožno však prisvedčiť odvolacej námietke žalobcov, že súd vôbec nebral na zreteľ následné skutkové tvrdenia žalobcu 1. uvedené na predmetnom pojednávaní; odvolací súd po oboznámení sa s výpoveďou žalobcu 1. na pojednávaní dňa 21.11.2022 konštatuje, že žalobca 1. uvádzal predovšetkým skutkové tvrdenia vzťahujúce sa k prípadnému fungovaniu podielových spoluvlastníkov sporných pozemkov, po ktorých súd zriadil právo vecného bremena, čo však nie je predmetom tohto súdneho konania; dohoda na tom, ako ktorý z podielových spoluvlastníkov bude používať, resp. využívať predmet podielového spoluvlastníctva je výlučne na dohode podielových spoluvlastníkov a pre rozhodnutie v tejto veci nemá právnu relevanciu.

20.3 Rovnako nemožno prisvedčiť ani odvolacej námietke žalobcov, že doposiaľ žalobca 1. mal na základe nariadeného neodkladného opatrenia možnosť vykonať jedenkrát denne prejazd svojim autom tam a späť v čase od 7:30 do 8:30 hodiny, ktorý spadá do prevádzkových hodín sklenárstva s poukazom na to, že nedošlo k žiadnej kolízii. Je potrebné zdôrazniť, že žalovaní boli povinní na základe nariadeného neodkladného opatrenia umožniť jedenkrát denne prejazd motorovým vozidlom v presne ohraničenom čase, preto horeuvedená námietka žalobcov neobstojí.

20.4 Rovnako odvolací súd nepovažuje za dôvodnú odvoláciu námietku žalobcov 1. a 2. a ani vo vzťahu zriadenia práva prechodu jedným osobným motorovým vozidlom. Súd prvej inštancie sa náležite vysporiadal aj s otázkou prečo zriadil vecné bremeno – právo prechodu jedným osobným motorovým vozidlom, a to konkrétne v bodoch 25. (strana 15 rozsudku) a v bode 25. (správne má byť zrejme označený bod 26. strana 16 rozsudku). Súd prvej inštancie správne prihliadol na tú skutočnosť, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zriadenia práva zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech vlastníkov garáže a súd správne po tom, čo dospel k názoru, že sú vo veci splnené zákonné podmienky pre zriadenie práva zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechodu cez pozemky v podielovom spoluvlastníctve žalovaných osobným motorovým vozidlom, zároveň správne prihliadol k potrebe minimalizovať obmedzenie podielových spoluvlastníkov pri výkone ich vlastnickeho práva a správne z dôvodu, že garáž vo vlastníctve žalobcov je určená na parkovanie jedného motorového vozidla, zriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechádzať po sporných nehnuteľnostiach jedným osobným motorovým vozidlom. Súdom nebolo zriadené právo vecného bremena vo vzťahu k iným nehnuteľnostiam ako práve ku garáži vo vlastníctve žalobcov v 1. a 2. rade, preto sú bez právneho významu argumenty žalobcov v podanom odvolaní o tom, že jedno vozidlo možno odparkovať v garáži, ďalšie vozidlo pred garážou za účelom vykonania svojpomocnej opravy a podobne.

20.5 Odvolací súd nepovažuje za dôvodnú ani odvoláciu námietku žalobcov, pokiaľ namietajú obmedzenie súdom zriadeného vecného bremena oproti žalobnému petitu aj čo do foriem prechodu, resp. prejazdu, s poukazom na to, že hoci žalobcovia aktuálne nevlastnia jednostopové motorové vozidlá a ani v blízkej budúcnosti neplánujú ich kúpu, požadovaným vecným bremenom sledujú trvalé vyriešenie zabezpečenia prejazdu ku garáži, teda aj do budúcnosti a aj pre možnosť, ak by vo vzdialenejšej budúcnosti zakúpili akýkoľvek motocykel, aby aj týmto spôsobom mali zabezpečený prejazd ku garáži určenej na odparkovanie akýchkoľvek vozidiel, s poukazom na to, že si dosť dobre nedokážu predstaviť vybudovanie nájazdu na existujúcich schodoch, ktorý by zabezpečoval bezpečný presun. Súd prvej inštancie sa podľa názoru odvolacieho súdu správne vysporiadal aj s časťou návrhu, ktorým žalobcovia sa domáhali zriadenia vecného bremena aj pre príručné vozíky a jednostopové vozidlá, keď súd vo vzťahu jednostopovým motorovým vozidlám a príručným vozíkom dospel k záveru, s prihliadnutím na zistený skutkový stav, že by sa jednalo o neprimerané obmedzenie vlastníkov predmetných pozemkov, pričom prihliadal na to, že tieto nepredstavujú riadne naplnenie účelu užívania stavby – garáže a predovšetkým dospel k záveru, že vzhľadom na rozmery týchto vecí a rozmery prístupu, ktorým žalobcovia disponujú v opornom múre, je možné nepochybne príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá zabezpečiť prístupom cez existujúci vstup v opornom múre s drobnými stavebnými úpravami (napr. vybudovanie koľajničiek na schodisku). S týmto názorom súdu prvej inštancie sa odvolací súd v

plnom rozsahu stotožňuje, pričom zároveň zdôrazňuje tak ako súd prvej inštancie (s prihliadnutím na zistený skutkový stav) nevyhnutnosť určitého diskomfortu aj vo vzťahu k žalobcom, majúci na zreteli aj skutočnosť, že žalobcami, resp. žalobcom v 2. rade bola postavená garáž bez náležitého zabezpečenia príjazdovej cesty ku garáži, a aj preto nemožno terajších vlastníkov nehnuteľností, po ktorých súd zriadil právo prechodu obmedzovať v neprímeranej miere, keď, a to aj s prihliadnutím na existujúci vstup v opornom múre, je možné aj podľa názoru odvolacieho súdu s drobnými úpravami zabezpečiť prístup pre jednotopové vozidlá (ktorými však v súčasnosti žalobcovia ani žiadnym spôsobom nedisponujú a podľa vyjadrenia žalobcov ani nemienia v blízkej budúcnosti disponovať) alebo príručnými vozíkmi, pričom ani z vyjadrení žalobcov nie je zrejmé, či takéto príručné vozíky majú vo svojom vlastníctve, či nimi disponujú, resp. či takéto aj vôbec používajú. Je na rozhodnutí žalobcov, či vôbec a ak áno, akým spôsobom budú používať prípadne príručné vozíky, resp. jednotopové motorové vozidlá s prihliadnutím na skutočnosť, že stavbu – garáž majú postavenú bez toho, aby mali zabezpečenú prístupovú cestu k tejto stavbe, pričom bolo na rozhodnutí žalobcu 2., či takúto stavbu postaví práve s prihliadnutím k tomu, že nemá zabezpečenú prístupovú cestu, ktorá skutočnosť aj podľa názoru odvolacieho súdu je pre posúdenie určenia rozsahu vecného bremena právne významná. Súd prvej inštancie nepochybne, čo vyplýva z kontextu celého odôvodnenia rozsudku, bral do úvahy všetky okolnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci samej a správne dospel k záveru, že zriadenie práva vecného bremena spôsobom, ako to určil súd prvej inštancie je určitým diskomfortom pre vlastníkov garáže, ktorý však nie je v rozpore so samotným užívaním garáže, a to parkovaním jedného osobného motorového vozidla a správne dospel k záveru, že takýmto spôsobom možno užívanie garáže plnohodnotne zabezpečiť. Odvolací súd posudzujúc odvolacie námietky žalobcov, dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 20.12.2022, ktorým súd výrokom I. zriadil v prospech vlastníkov garáže právo vecného bremena pozostávajúceho z práva prechádzať po vyznačených parceliach jedným osobným motorovým vozidlom v časovom vymedzení, s výnimkou doby od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny, avšak nie počas kalendárnych dní pondelok až piatok, ale počas pracovných dní pondelok až piatok, v ktorej časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj zmenil, je vecne správny a správne potom súd prvej inštancie doplňujúcim rozsudkom zo dňa 12.10.2023 výrok I. rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 2549 zo dňa 20.12.2022 doplnil tak, že v ostatnej časti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade na zriadenie vecného bremena súd žalobu zamietol.

20.6 Pokiaľ súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 20.12.2022 výrokom I. zároveň uložil povinnosť žalobcom v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť ako náhradu za zriadenie označeného vecného bremena súdom žalovanému v 1. rade a žalovanej v 2. rade ako manželom sumu 1.037,76 Eur, žalovanému v 1. rade sumu 616,41 Eur, žalovanej v 2. rade sumu 616,41 Eur, žalovanej v 3. rade sumu 1.278,40 Eur, žalovanému v 4. rade sumu 1.037,76 Eur a žalovanej v 5. rade sumu 1.037,76 Eur, berúc do úvahy aj odvolaciu námietku žalobcov v 1. a 2. rade v podanom odvolaní voči tomuto rozsudku, odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že odvolacie námietky žalobcov k určeniu výšky náhrady dôvodné nie sú. Odvolací súd poukazuje na to, že určenie výšky náhrady za zriadenie vecného bremena je výsledkom posúdenia individuálnych okolností v prejednávanej veci, pričom určenie náhrady za zriadenie vecného bremena je odbornou znaleckou otázkou. Súd prvej inštancie správne pri určení výšky náhrady za zriadenie vecného bremena vychádzal z vypracovaného znaleckého posudku súdnej znalkyne K. G. v spojení s doplnením tohto posudku, pričom z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva (bod 35.), že súd dospel na základe vykonaného dokazovania k názoru, že v danom prípade sa jedná o obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných v 1. až 5. rade v nezanedbateľnom rozsahu, a to v súhrne sa obmedzenie dotýka plochy o výmere 192 m², čomu zodpovedá aj výška náhrady za toto obmedzenie. Odvolací súd považuje za nedôvodnú odvolaciu námietku žalobcov v 1. a 2. rade, ktorou namietajú výšku určenej náhrady za zriadenie vecného bremena s tým, že sa domáhajú „redukcie“ výšky náhrady s prihliadnutím na rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým určil rozsah zriadeného vecného bremena práva prechodu jedným osobným motorovým vozidlom s prihliadnutím aj na časové obdobie, počas ktorého žalobcovia v 1. a 2. rade sú vylúčení z možnosti prejazdu osobným motorovým vozidlom (prevádzkové hodiny prevádzky v rámci podnikateľskej činnosti žalovaného 1.). Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je nepochybne, že súd považoval súdom zriadené právo vecného bremena výrokom I. za obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných v 1. až 5. rade v nezanedbateľnom rozsahu, s ktorým vyhodnotením sa v plnom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd. Práve z týchto dôvodov, aj podľa názoru odvolacieho súdu, berúc do úvahy, že súd určil výšku náhrady za zriadenie vecného bremena v súlade s výsledkami znaleckého dokazovania berúc do úvahy, že určenie náhrady za zriadenie vecného bremena je odbornou znaleckou otázkou a súd nemôže nahradiť názor znalca vlastným názorom a na základe toho vykonať samostatne výpočet hodnoty zriadenia vecného bremena (viď. rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/1/2022,

7Cdo/257/2021), a berúc do úvahy aj okolnosť, že sa jedná o jednorazovú odplatu za zriadenie vecného bremena na pozemkoch žalovaných v prospech vlastníkov garáže – žalobcov v 1. a 2. rade, zároveň berúc do úvahy aj okolnosť, že sa jedná o obmedzenie časovo neobmedzené, keďže právo vecného bremena bolo zriadené v prospech vlastníkov stavby, t.j. in rem, nie v prospech konkrétnych osôb, t.j. in personam a toto obmedzenie je trvalé, odvolací súd vyhodnocuje odvolacie námietky žalobcov v 1. a 2. rade vo vzťahu k určenej výške náhrady za zriadenie vecného bremena za nedôvodné a v plnom rozsahu sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorým uložil povinnosť žalobcom v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným náhrady v sumách, ktoré sú uvedené vo výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 20.12.2022.

20.7 Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov v 1. a 2. rade proti doplňujúcemu rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 12.10.2023, v ktorom žalobcovia uviedli rovnaké dôvody ako dôvody odvolania vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 20.12.2022, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie uvedené odvolacím súdom vyššie. Navyiac k odvolacím dôvodom, ktoré uviedli žalobcovia v podanom odvolaní proti doplňujúcemu rozsudku a namietali, že žalobca 1. vo svojej takmer 30 ročnej právnickej praxi, resp. za obdobie od 01.01.2008, kedy bol novelizáciou O.z. doplnený o § 151o ods. 3 umožňujúcou súdu konštitutívne zriadenie vecného bremena, sa nestretol s tým, aby súd pri zriaďovaní vecného bremena prístupu k stavbe stanovoval časové obmedzenie, odvolací súd uvádza, že takúto odvolaciu námietku za dôvodnú nepovažuje, keďže odvolaciemu súdu sú známe viaceré rozhodnutia súdov, kde je rozhodnutím súdu zriadené vecné bremeno aj s časovým obmedzením, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že odvolací súd poukazuje na to, že nútené obmedzenie vlastníckeho práva (vrátane zriadenia práva vecného bremena) je možné iba v nevyhnutnej miere, pričom súd pri rozhodovaní o rozsahu zriadenia práva vecného bremena je povinný rozhodovať na základe zisteného skutkového stavu a berúc do úvahy povinnosť obmedzenia vlastníckeho práva žalovaných iba v nevyhnutnej miere. Správne preto súd s prihliadnutím na zistený skutkový stav pristúpil aj k časovému obmedzeniu, ktoré odvolací súd korigoval zmeňujúcim rozsudkom výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie, berúc do úvahy dôvodnú odvolaciu námietku žalobcov v 1. a 2. rade v odvolaní proti doplňujúcemu rozsudku, že súd obmedzil rozsah vecného bremena aj v pracovné dni, ktoré sú dňami pracovného pokoja, ktorú odvolaciu námietku odvolací súd považuje za dôvodnú, a preto určil vo vzťahu k časovému obmedzeniu práva prechodu toto spôsobom ako súd prvej inštancie, t.j. v období od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny počas prevádzkových hodín sklenárstva, ktoré prevádzkuje ako podnikateľský subjekt žalovaný 1., iba počas pracovných dní, ktoré nezahŕňujú dni, ktoré sú dňami pracovného voľna a štátnymi sviatkami. Pokiaľ teda prípadne na niektorý deň v rozmedzí od pondelka do piatka štátny sviatok, resp. deň pracovného voľna, v tomto období budú môcť žalobcovia využívať právo prechodu neobmedzene. Rovnako nie je dôvodná námietka žalobcov poukazujúca na odstup času od vyhlásenia rozsudku do vyhlásenia doplňujúceho rozsudku s poukazom na to, že žalobca nebol v tomto období svedkom toho, aby v mieste prejazdu bol uskladnený nejaký materiál takým spôsobom, že by tento zabraňoval v možnosti prejazdu vozidlom, keďže uvedená skutočnosť, ktorá však nebola ani predmetom dokazovania, je bez právneho významu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Pokiaľ žalobcovia ďalej v odvolaní uvádzali možnosť vzniku problémov, ktoré môže spôsobiť súdom stanovené obmedzenie vlastníkov garáže (napr. odťah vozidla do servisu), odvolací súd uvádza, že súdne rozhodnutie nemôže obsiahnuť všetky prípadné životné skutočnosti a všetky životné situácie, ktoré môžu ale nemusia v budúcnosti nastať. Rovnako vo vzťahu k rozhodnutiu súdu vo veci nemá právny význam tvrdená skutočnosť – animozita žalovaného 1. voči žalobcovi 1.

20.8 Berúc do úvahy už všetko vyššie uvedené, odvolací súd zhrňujúc uvádza, že odvolacie námietky, okrem námietky vo vzťahu k obmedzeniu práva prejazdu počas kalendárnych dní, ktoré sú inak pracovnými dňami v období dní pracovného voľna a štátnymi sviatkami, ktorú odvolaciu námietku odvolací súd považoval za dôvodnú, rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny, avšak keďže odvolaciu námietku uvedenú vyššie považoval za dôvodnú, postupom v zmysle § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

21. Vo vzťahu k odvolaniu žalovaných 1., 2., 4. a 5. proti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie s prihliadnutím na odvolacie námietky uvedené v odvolaní žalovaných, odvolací súd preskúmaním rozhodnutia súdu, jeho odôvodnenia, odvolacích námietok žalovaných a obsahu spisu dospel k záveru, že odvolacie námietky žalovaných dôvodné nie sú. Pokiaľ žalovaní namietali názor súdu prvej inštancie, ktorý ako dôvod zriadenia vecného bremena ustálil, že vlastníkom stavby garáže nie je vlastníkom príslušného pozemku s tým, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, s námietkou, že tento názor je v rozpore s právnou praxou a so zistenými skutočnosťami a je založený na nesprávnom právnom posúdení veci, keď súd nesprávne interpretoval § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, odvolací súd preskúmaním veci dospel k názoru, že táto odvolacia námietka žalovaných dôvodná nie je. Súd prvej

inštancie v odôvodnení rozhodnutia náležite uviedol zistený skutkový stav, vysporiadal sa s tým, že v súdnej veci sú splnené všetky podmienky pre zriadenie vecného bremena – právo cesty, keď dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že žalobcovia 1. a 2., ako vlastníci stavby – garáže, nie sú zároveň vlastníkmi príslušného pozemku, ktorý záver súdu prvej inštancie s prihliadnutím na vykonané dokazovanie je vecne správny. Súd svoj názor náležite odôvodnil v bode 16. až 20. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré odôvodnenie odvolací súd v plnom rozsahu poukazuje. Rovnako sa súd prvej inštancie správne zaoberal splnením druhej podmienky pre zriadenie práva cesty, ktorou je okolnosť, že vlastník nemôže zabezpečiť prístup k stavbe inak, pričom v odôvodnení rozhodnutia poukázal aj na zistený skutkový stav stanoviskom stavebného úradu, a to Mesta F. G. zo dňa 12.01.2009, nesúhlasným stanoviskom OR PZ F. G., ODI zo dňa 12.11.2008 a stanoviskom OR PZ F. G., ODI zo dňa 09.08.2019, z ktorého vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že žalobcovia ako vlastníci garáže si nemôžu zabezpečiť prístup ku garáži inak, pričom správne vyhodnotil, že aj keď z odborného vyjadrenia súdneho znalca z odboru stavebníctvo - pozemné stavby odhad hodnoty nehnuteľnosti K. J. B. vyplýva, že z technického hľadiska je možné zabezpečiť prístup vlastníka k stavbe cez oporný múr pozdĺž miestnej komunikácie na ul. D. E., s prihliadnutím na stanovisko Mesta F. G., OR PZ F. G., berúc do úvahy kritérium bezpečnosti, plynulosti cestnej premávky a zachovania statiky oporného múru, prístup cez pozemky vo vlastníctve žalobcu v 1. rade, osobným motorovým vozidlom je vylúčený. V tomto smere odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 21. a v bode 22. Nie je dôvodná odvolacia námietka žalovaných, že prístup je daný cez prístup, s ktorým disponujú v opornom múre (spodná časť vo vlastníctve žalobcu v 1. rade) aj pre dvojstopové vozidlo, ktorý prístup je podľa žalovaných možné zabezpečiť s rozšírením existujúceho vstupu v opornom múre so stavebnými úpravami, ktoré by boli vo výške cca. 25.000,- Eur. V tomto smere neobstojí ani námietka žalovaných, ktorú však uvádzali aj v konaní pred súdom prvej inštancie, že žalobcovia mali povinnosť predložiť príslušnému dopravnému inšpektorátu technickú dokumentáciu – projekt na technické riešenie príjazdovej cesty na schválenie, čo však neurobili, keďže z vykonaného dokazovania, a to z nesúhlasného stanoviska Mesta F. G., ktorý je zároveň stavebným úradom, zo dňa 12.01.2009 jednoznačne vyplýva, že Mesto F. G., ako vlastník oporného múru, aj ako stavebný úrad, nesúhlasí s akýmkoľvek zasahovaním do oporného múru z dôvodu zachovania statiky oporného múru, preto aj vypracovanie prípadnej technickej dokumentácie – projektovej dokumentácie a jeho predloženie OP PZ F. G. ODI by bolo bez významu vo vzťahu k prípadnému inému stanovisku OR PZ F. G., ako bolo stanovisko OR PZ F. G. ODI zo dňa 12.11.2008, z ktorého stanoviska tiež jednoznačne vyplýva nesúhlas s prípadným vybudovaním výjazdu pre osobné motorové vozidlá cez nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu 1., ktoré ústia do otvoru v opornom múre (vo vlastníctve Mesta F. G.), a po ktorom je vybudovaný prístup do rodinného domu schodmi. S prihliadnutím na vyššie uvedené je preto námietka žalovaných, že technická možnosť bola preukázaná nielen stanoviskom dopravného projektanta K. H., ale aj znalcom K. J. B., ktorý túto možnosť pripustil v odbornom posudku č. X/XXXX, ktorý je súčasťou spisu, bez právneho významu na posúdenie uplatneného nároku žalobcov. Pokiaľ žalovaní v podanom odvolaní namietali, že súd bezdôvodne neuveril obrane žalovaných, ktorí poukazovali na to, že pozemky parc. č. XXX/X, parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X boli kupované za nižšiu kúpnu cenu, ktorá zohľadňovala vybudovanie vlastného prístupu cez tieto pozemky z garáže k verejnej komunikácii, odvolací súd uvádza, že pre právne posúdenie veci je táto námietka žalovaných právne bezvýznamná, pričom odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa s touto námietkou žalovaných vznesenou v konaní pred súdom prvej inštancie náležite vysporiadal a to v bodoch 32. a 33. odôvodnenia rozsudku, s ktorým vysporiadaním sa v plnom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd. Odvolací súd tiež považuje za nedôvodnú námietku žalovaných, ktorí poukazujú, že z fotodokumentácie, ktorú predložil žalobca 1., je možné zistiť, že vlastníkom pozemku KNC parc. č. XXX/X je H. G. a A. G., ktorí vlastnia tento pozemok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a cez ktorý majú dlhodobo vybudovanú príjazdovú cestu do dvora, ktorá skutočnosť má podľa žalovaných preukazovať technickú a právnu možnosť vybudovania rozšíreného príjazdu k spornej garáži v rozsahu, ako je to vybudované u najbližších susedov H. a A. G.. Odvolací súd uvádza, že sa jedná o neprípustnú novotu v odvolacom konaní a zároveň uvádza, že predmetom súdneho konania nebol prístup do nehnuteľnosti vo vlastníctve manželov G., predmetom súdneho konania a aj dokazovania bol nárok uplatnený žalobcami v 1. a 2. rade a súd vo veci rozhodol na základe zisteného skutkového stavu vo vzťahu k predmetu konania. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na ustálenie skutkového stavu s prihliadnutím na dôkaznú povinnosť strán sporu, v odôvodnení rozhodnutia uviedol riadne zistený skutkový stav aj vykonal náležité právne posúdenie, pričom súd prvej inštancie zriadil právo vecného bremena v nevyhnutnom rozsahu tak, aby bolo zabezpečené plnohodnotné užívanie garáže, keď zriadil v prospech vlastníkov garáže právo zodpovedajúce vecnému bremenu jedným motorovým vozidlom, a

to aj časovým obmedzením počas pracovných dní v čase od 7:00 do 16:00 hodiny, berúc práve do úvahy podnikateľskú činnosť žalovaného 1. v prevádzke sklenárstva tak, aby žalovaný 1. v podnikateľskej činnosti počas prevádzkových hodín sklenárstva nebol žiadnym spôsobom obmedzovaný prejazdom zo strany vlastníkov garáže. Súd prvej inštancie náležite, s prihliadnutím na dôkaznú povinnosť strán sporu, zistil skutkový stav a dospel k správne názoru, že prístup ku garáži vo vlastníctve žalobcov v 1. a 2. rade nemožno zabezpečiť inak; v konaní bolo preukázané, že v súdnej veci bola splnená aj táto podmienka v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a pri splnení podmienky, že vlastníci garáže nie sú zároveň vlastníkami príslušného pozemku, cez ktorý by mohli mať zabezpečený prístup k stavbe – garáž, boli splnené zákonné podmienky pre zriadenie vecného bremena v prospech žalobcov cez pozemky v podielovom spoluvlastníctve žalovaných v 1. až 5. rade. Rovnako nemožno sa stotožniť s odvolacou námietkou žalovaných, že zriadenie vecného bremena v prospech žalobcov by viedlo k porušeniu spravodlivého pomeru medzi výhodou, ktorá cesta poskytuje vlastníkom garáže a ujmu, ktorá by vznikla zriadením cesty pre vlastníkov zaťažených nehnuteľnosťami, a to evidentne v prospech žalobcov, keďže súd zriadil vecné bremeno v nevyhnutnom rozsahu tak, aby tento rozsah zabezpečoval riadne užívanie stavby – garáže vo vlastníctve žalobcov v 1. a 2. rade, a to aj s časovým obmedzením, berúc do úvahy podnikateľskú činnosť žalovaného v 1. rade. Za nedôvodnú tiež považuje odvolací súd námietku žalovaných, že súd nebral ohľad na skutkovú okolnosť a síce, že žalobca v 2. rade H. E. C. je lekár s vykonávajúcou praxou v I., kde aj trvale býva s celou rodinou a zriadil vecné bremeno aj v jeho prospech. Odvolací súd poukazuje na to, že už vyššie uviedol, že v predmetnej veci bolo zriadené právo zodpovedajúce vecnému bremenu in rem, t.j. v prospech vlastníkov stavby, a keďže žalobca 2. je podielovým spoluvlastníkom stavby – garáže z dôvodu splnenia podmienok aktívnej vecnej legitimácie v predmetnom spore správne spolu so žalobcom v 1. rade podal predmetnú žalobu. Ak je subjektom, ktorému prislúchajú práva zodpovedajúce vecnému bremenu vlastníka nehnuteľnosti (stavby), vtedy ide o vecné bremeno charakteru in rem. Rovnako neobstojí odvolacia námietka o výkladových problémoch výroku rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodov, že vecné bremeno bolo zriadené vo vzťahu k stavbe – garáži jedným osobným motorovým vozidlom. Za nedôvodnú odvolací súd považuje aj námietku v podanom odvolaní, že žalobca v 1. rade vôbec neosvedčil potrebu zriadiť vecné bremeno, pretože pre neho nie je potrebné zriaďovať prístup ku garáži po pozemkoch žalovaných, nakoľko túto garáž vôbec nevyužíva. Je len pasívnym dedičom. Odvolací súd uvádza, že z priebehu súdneho konania a z vykonaného dokazovania nepochybne vyplývajú podmienky pre splnenie podmienok pre zriadenie vecného bremena v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalovaní v odvolaní uvádzajú, že žalobcom svedčí vlastnícke právo k pozemkom parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X D. XXX/X, cez ktoré majú možnosť prístupu ku stavbe na parcele č. XXX/X, pričom tvrdia, že ide o príslušné pozemky, ktoré súvisia so stavbou spornej garáže a okrem toho majú žalobcovia prístup ku garáži aj z opačnej strany cez príslušné pozemky parc. č. XXX/X, XXX/X D. XXX/X, ktoré z opačnej strany smerujú ku verejnej komunikácii - cesty označenej ako U., odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 23. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd stotožňuje. K možnosti prístupu z hornej časti pozemkov vo vlastníctve žalobcu 1., súd správne konštatoval, že sa jedná o nové skutkové tvrdenia žalovaných 1., 2., 4. a 5. s poukazom na to, že k týmto tvrdeniam predložili len kópiu katastrálnej mapy, neuviedli však žiadne bližšie skutkové tvrdenia k zabezpečeniu tohto prístupu k verejnej komunikácii, ktorý bol žalobcami namietaný okrem iného s poukazom aj na svahovitosť terénu a nepredložili k tomu žiadne iné dôkazy, berúc do úvahy aj okolnosť, že z predloženej katastrálnej mapy vyplýva, že pozemky vo vlastníctve žalobcu v 1. rade s verejnou komunikáciou priamo nesusedia a v susedstve sa nachádzajú ďalšie pozemky, pričom nebolo preukázané, že cez tieto pozemky je možné zabezpečiť prístup žalobcov z garáže na verejnú komunikáciu. Aj z uvedeného teda vyplýva, že prístup ku garáži žalobcovia nemôžu realizovať cez iné svoje príslušné pozemky, keďže tieto nesusedia priamo s verejnou komunikáciou. S prihliadnutím už na vyššie uvedené teda odvolací súd záverom konštatuje, že odvolacie námietky žalovaných vo vzťahu k výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie dôvodné nie sú. Pokiaľ žalovaní v závere odvolania uviedli, že odvolanie odôvodňujú tým, že pre vydanie napadnutého rozhodnutia neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany, alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím sú založené odvolacie dôvody v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, e/, f/ a h/ CSP, odvolací

súd uvádza, že žalovaní v závere odvolania citovali zákonné ustanovenie § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, e/, f/, g/ a h/ CSP, avšak okrem citovania ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, e/, f/, g/ a h/ bližšie, nad rámec už vyššie uvedených odvolacích dôvodov, žiadnym spôsobom tieto nekonkretizovali. Preto odvolací súd sa takto všeobecne uvádzanými odvolacími dôvodmi zo strany žalovaných 1., 2., 4. a 5. ani nemohol zaoberať a ich preskúmať pre ich neurčitosť.

22. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov v 1. a 2. rade voči výroku V. rozsudku okresného súdu zo dňa 20.12.2022, ktorým súd zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 – 1004 zo dňa 08.04.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/312/2016 – 1097 zo dňa 13.06.2016 v časti jeho výrokov II. a IV. odvolací súd uvádza, že odvolanie žalobcov 1. a 2. dôvodné nie je. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým výrokom V. zrušil výrok II. a výrok IV. neodkladného opatrenia, pričom výrokom II. predmetného neodkladného opatrenia bola žalovaným 1., 2., 4. a 5. uložená povinnosť strpieť prejazd žalobcu 1. osobným motorovým vozidlom značky E. T. EČ: F. XXX D. maximálne jedenkrát denne tam a späť v čase od 7.30 do 8.30 hod. a od 16.00 do 18.00 hod. po nehnuteľnostiach v k. ú. F. G. a to po častiach parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m² zapísanej na LV č. XXXX, parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² zapísanej na LV č. XXXX zodpovedajúcej ploche vyznačenej bodkočiarkami na geometrickom pláne K. B. G., znalca z odboru geodézie a kartografie, vyhotovenom dňa 18.08.2009 pod č. XX/-XXX-XX/XXXX úradne overeným vtedajšou Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009 tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť uznesenia. Výrokom IV. súd nariadil neodkladné opatrenie v znení: Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ sú povinní v lehote 15 dní od nariadenia predbežného opatrenia odstrániť prekážky (veci, stavebný materiál a oplotenie) v časti pokiaľ tieto zasahujú do plochy parciel KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² zapísanej na LV č. XXXX k. ú. F. G. a KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m² zapísanej na LV č. XXXX k. ú. F. G. vyznačenej bodkočiarkami na geometrickom pláne K. B. G., znalca z odboru geodézie a kartografie, vyhotovenom dňa 18.08.2009 pod č. XX/-XXX-XX/XXXX úradne overeným vtedajšou Správou katastra F. G. dňa 26.08.2009 tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť uznesenia.

Súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 335 ods. 3 CSP z dôvodu, že konanie vo veci samej v časti uplatnených nárokov žalobcov pod bodom II., III. a IV. bolo zastavené na základe čiastočného späťvzatia žaloby s prihliadnutím na rozhodnutie vo veci samej, ktorým súd zriadil vecné bremeno práva cesty a zároveň upravil jeho rozsah v nadväznosti na otváracie hodiny prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade. Odvolací súd uvádza, že v prípade, že súd konanie zastaví, rozhodne či neodkladné opatrenie zrušuje alebo ponecháva v platnosti z dôvodu, že súd konanie zastavil v časti uloženia povinnosti odovzdať žalobcom kľúč od vstupnej brány, v časti uloženia povinnosti žalovaným 1., 2., 4. a 5., že odstrániť prekážky znemožňujúce výkon práv vyplývajúcich z vecného bremena a v časti o uloženie povinnosti žalovaným 1., 2. a zo strany vlastníkov, okrem iného aj stavby garáže postaveného na parcele KNC XXX/X, výkon práva prechodu pešo, príručnými vozíkmi, detskými vozíkmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami, osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami zastavil, správne rozhodol aj o zrušení neodkladného opatrenia. Odvolaciemu súdu je zrejmé, že žalobcovia podali odvolanie proti tomuto výroku z opatrnosti, poukazujúc na to, že v prípade, že by žalovaní nepodali odvolanie proti výroku I., výrok V. by mohol nadobudnúť právoplatnosť, avšak ani túto odvoláciu námietku nemožno považovať za dôvodnú vzhľadom k tomu, že samotný žalobcovia podali odvolanie proti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie.

23. Odvolací súd odvolanie žalovaných 1., 2., 4. a 5. proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 20.12.2022 odmietol postupom v zmysle § 386 písm. d/ CSP z dôvodu, že odvolanie žalovaných proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie nemá náležitosti podľa § 363, pričom pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať. Odvolací súd uvádza, že žalovaní síce podali odvolanie aj proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie, avšak v podanom odvolaní neuviedli žiadne odvolacie dôvody. Neuviedli, z akých dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku II. a III. považujú za nesprávne, a keďže v zmysle § 363 CSP, uvedenie odvolacích dôvodov je jednou z náležitostí odvolania a s prihliadnutím na ustanovenie § 373 ods. 1 CSP, súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov, odvolací súd odmietol odvolanie postupom v zmysle § 386 písm. d/ CSP, keďže odvolanie žalovaných proti výroku II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie nemá náležitosti podľa § 365 a zároveň pre vady odvolania (neuviedenie odvolacích dôvodov) nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

24. Vo vzťahu k výrokom VI., ktorým súd prvej inštancie rozhodoval o náhrade trov konania a výrokom VII., ktorým súd rozhodoval o nároku štátu na náhradu trov konania, podali odvolanie žalobcovia v 1. a 2. rade ako aj žalovaní v 1., 2., 4. a 5. rade. Odvolací súd preskúmaním odvolania žalobcov a odvolania žalovaných, dospel k záveru, že odvolacie dôvody uvedené žalobcami ako aj žalovanými v tomto štádiu konania neobstoja, avšak, keďže sa jedná o závislé výroky, odvolací súd podrobil odvolaciemu prieskumu tieto výroky z hľadiska správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, pričom dospel k záveru, že je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch VI., ktorým rozhodoval o náhrade trov konania strán sporu a výroku VII., ktorým rozhodoval o náhrade trov štátu zrušiť a v tejto časti vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na tú skutočnosť, že predmetom žalobného návrhu boli podľa žaloby žalobcov viaceré samostatne uplatniteľné nároky. V prípade, ak strana, ktorá v jednej žalobe uplatní niekoľko samostatných nárokov, pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd postupuje podľa zásad pre priznanie náhrady trov konania pri každom nároku samostatne, a teda o nároku na náhradu trov konania je potrebné rozhodnúť samostatnými výrokmi v tej ktorej veci. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Mcd0/11/2011 zo dňa 11.10.2012, v ktorom Najvyšší súd SR vyslovil názor: „V prípade, ak súd prejednáva v spoločnom konaní viacero právnych vecí, považuje sa pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. V takom prípade treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov (§ 142 ods. 1 a 2 OSP [teraz ustanovenie § 255 CSP]), ďalej zväžiť, či neúspech nebol len v nepatrnej časti alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku, alebo úvahy súdu, a to samostatne vo vzťahu ku každej z týchto vecí. Uvedené konania o čiastkových nárokoch majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní“. Odvolací súd zároveň uvádza, že súd prvej inštancie vo vzťahu k náhrade trov konania sa vysporiada aj s prípadnou existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP), pričom súd iba výnimočne môže nepriznať náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti, pričom žalobcovia sa domáhali aj aplikácie § 257 CSP. Keďže odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov zrušil výrok VI. rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania vo vzťahu k stranám sporu, bolo potrebné zároveň zrušiť aj výrok VII. rozsudku, ktorým súd rozhodoval o náhrade trov štátu. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie dôsledne posúdi aj nárok štátu na náhradu trov konania vo vzťahu k uplatneným nárokom žalobcami s prihladením na vzniknuté náklady a vysporiada sa zároveň aj s námietkami žalobcov v podanom odvolaní, pokiaľ tvrdili úhradu preddavku na znalečné.

24.1 Keďže odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania a vo výroku o náhrade trov štátu, súd prvej inštancie v novom rozhodnutí rozhodne o nároku na náhradu trov celého konania.

25. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).